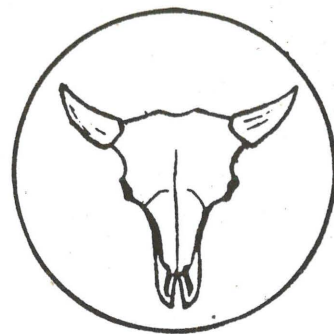
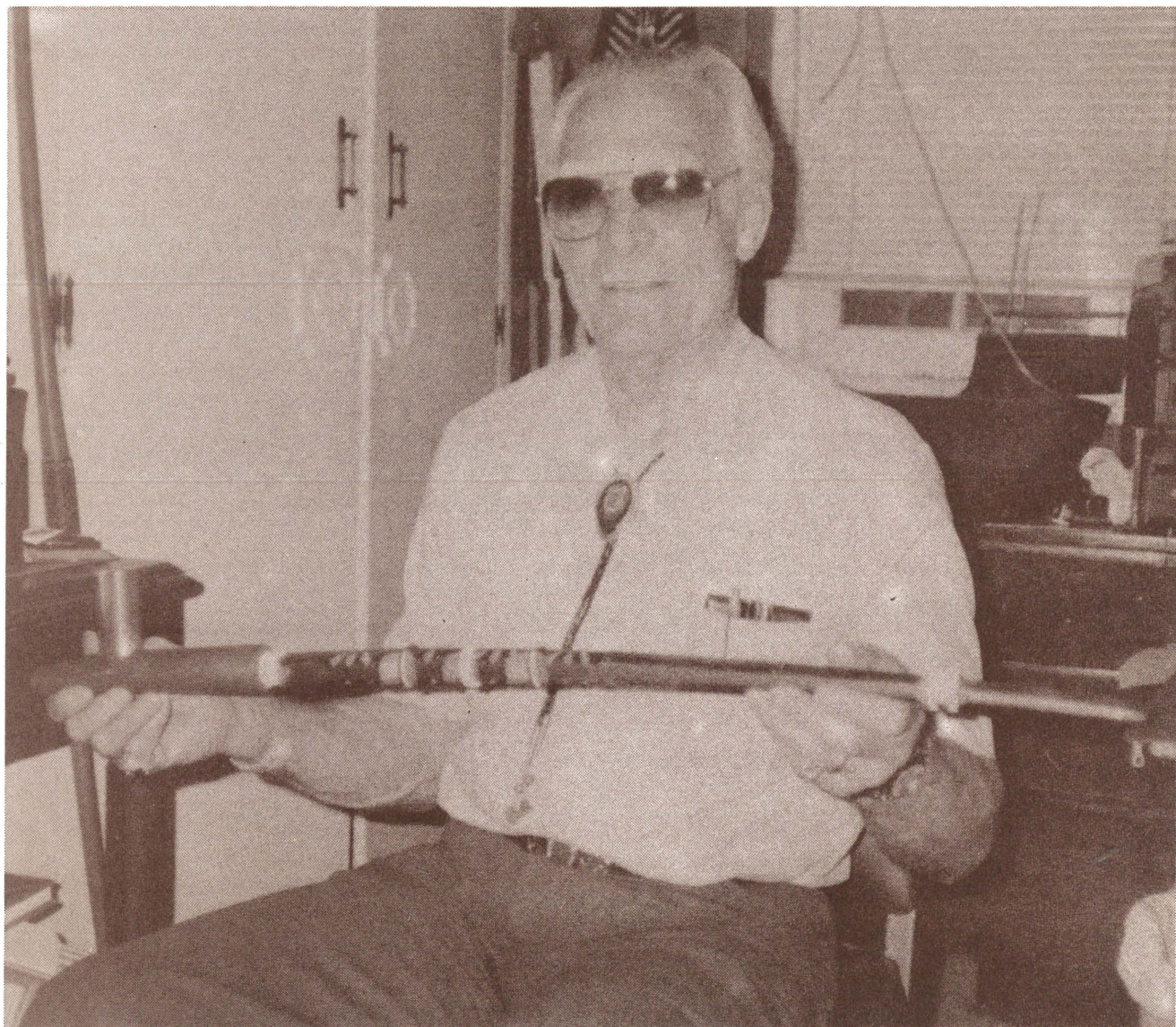

BIZONÍ VÍTR

$\frac{3}{91}$ "THE BUFFALO WIND"

DALE B. TROWBRIDGE

NÁČELNÍK
WOODCRAFT RANGERS
U.S.A.

Vydává Liga lesní moudrosti
"The Woodcraft League of Czechoslovakia"

LETNÍ TÁBORY 1991

foto: Mimi (M. Brunner) - tábor kmene Walden
a Jana Machková - tábor kmene Mse-pase

ÚVODNÍK

Letní táboření, je dávno za námi, idylický čas, ve kterém jsme alespoň na chvíli zapomněli na strasti všedního života a měli čas přemýšlet o budoucnosti.

Meditoval jsem častokrát v tichu šumavského pralesa a u čistého ohně v týpí o Lize. Šestadvacet týpí na červnovém ústředním sněmu a dvě stovky lidí vyslaných z kmenů a rodů to už je nějaká síla. Padesát kmenů - padesát skupin dobrých přátel představuje solidní členskou základnu. Liga nikdy dříve tolik příznivců neměla. Ale co bude dál? Počet lidí přeci ještě nic neznamená.

Průzkum kmenů nasvědčuje tomu, že jsme velice různorodá skupina lidí, každý kmen má svou vlastní minulost a vyšel ze zcela zvláštních podmínek. Různí se proto i názory a přístupy k tomu, co nás váže dohromady - k myšlence Woodcraftu. Na Čotokvách jsme se přesvědčili, že se lišíme i v úrovni praktických tábormických dovedností a znalostí. A přeci máme všichni jeden společný obtížný úkol. Oprášit na československé půdě tradici Woodcraftu a pozvednout jej na vysokou úroveň.

Zvolili jsme formu organizace, a hned na začátku jsme se svorně zapřísáhli, že tato instituce bude jen nositelka myšlenky a záštita právní existence kmenů. Že ve kmenech bude spočívat těžiště činnosti a náčelnictvo bude sloužit jen jako organizační centrum a informační servis.

Máme padesátku kmenů v celé republice a známe svou situaci. Stojíme tedy před úkolem pozvednout kmeney na jistou úroveň. Naše stavba stojí dosud na hliněných nohách a Liga je silná zatím jen co se týče počtu svých členů. (I když je to diskutabilní). Co nám tedy stojí v cestě ?

Slýcháme z kmenů nářky, že náčelníci nevědí "jak na to", že nemají žádný návod k činnosti, že nevědí, co mohou dělat a co ne.

Během prvního roku činnosti jsme vydali čtyři vlastní tituly (Svítek březové kůry, Výpravy do pravěku, Táboříme v týpí a Woodcraft). A co víc, v Olympii vyšla naše základní příručka - Kniha lesní moudrosti.

Kursy Čotokvy měly spoustu nedostatků, ale účastníci musí objektivně přiznat, že měli možnost získat určitou představu o našem způsobu činnosti a životě ve kmenech. Problém tkví tedy jinde.

Máme co činit s oblodou pasivity, nerozhodnosti a vyčkávaním, co nám nařídí někdo shora, s tímto stádním pudem, který v nás byl 40 let uměle živen a záměrně pěstován. Neumíme číst, samostatně přemýšlet a hledat svou vlastní cestu. (Ale na jednu horu vede spousta cest, důležité je, že mají společný cíl.) Zde je klíč k problémům. Jestliže jsme schopni si tuto skutečnost uvědomit, pak bychom měli být schopni se z jejího sevření vymanit.

Každý kmen ať tedy hledá svou vlastní cestu. Společná setkání poslouží k výměně názorů, získávání inspirace a upevnění víry. Členové náčelnictva chtějí kmeney v blízké budoucnosti navštěvovat v jejich klubovnách, na schůzkách a výpravách, diskutovat s jejich náčelníky i členy, radit, povzbuzovat, ale i kritizovat. Nikoli ovšem nařizovat a poskytovat hotové návody. Každý kmen nese tedy odpovědnost za budoucnost Ligy. V této rovině se bude rozhodovat o její síle nebo slabosti.

Ale věc je ještě daleko složitější. Stojíme totiž před otázkou: Budeme jen tábormickou organizací, málo známou kastou lidí, uzavřených jen do svých snů a ideálů, živořící mimo veškeré kulturní a politické dění? Nebo se nám podaří aplikovat Setonovu na dnešní poměry geniální myšlenku, modifikovat ji a vytvořit moderní hnutí, které řekne své slovo k problémům současné civilizace? Možná řeknete, že jsou to fráze. Ale nestálo by například za pokus iniciovat zcela konkrétní a cílevědomé ekologické aktivity? Nebo se pokusit ovlivnit učební osnovy na školách, aby do nich pronikly některé z našich zásad jako je samospráva dětí za vedení dospělých, zásada, že malebnost by se měla projevat ve všem.

Mohli bychom též pomoci při výchově narušených dětí v ústavech a domovech mládeže našimi osvědčenými metodami.

Liga se s příbuznými organizacemi jako je Junák, ČTU, YMCA, YWCA, sdružila do volné asociace, která při jistých okolnostech může působit jako politická síla. Dnes tlačí kupředu otázku, co s majetkem SSM, zítra může jít o záchranu Šumavy.

Proto tomu všemu ale musí předcházet kvalitativní růst kmenů a výběr silných osobností, které budou mít chuť a schopnosti převzít na svá bedra takové či podobné projekty.

Ta doba je ještě daleko, stojíme stále jen na začátku. Ale přemýšlejme o tom všem již dnes!

Martin Kupka - Logan
náčelník Ligy lesní moudrosti

Kanadská liga lesní moudrosti

(Z kanadského "Woodcraft Bulletin" č.1)

Stručně řečeno, cílem ustavujícího kruhu je vytvořit dobře fungující, demokratickou a efektivně pracující národní organizaci, která nám všem snad pomůže rozvinout lepší vztahy mezi sebou a také mezi námi a společně sdílenou plachou Matkou Zemí. Chceme pomoci na svět nové generaci kanadských dětí, mládeže i dospělých a připojit k ní i naše staré lidi. Organizace, která má svůj původ v minulosti, nám může posloužit v současnosti při budování zdravé, šťastné, bezpečné a úspěšné budoucnosti.

Ustavující kruh naší Ernest Thompson Seton Woodcraft League in Canada je otevřen všem, kteří touží žít v "jednotě s přírodou". Poznali jsme, že cesta Woodcraftu je cenný a radostný způsob sebevzdělávání, poučení pro naše děti jak vyvinout vyspělé a pevné vztahy mezi sebou a se všemi ostatními formami života na Matce Zemi.

"Late spring" 1991 - 90. výročí úplně prvního woodcrafterského tábora. K počtě této příležitosti budou členové Ustavujícího kruhu pořádát slavnostní ohně a víkendové tábory na různých místech země. (14.6.1991)

1.7.1992 - 90. výročí formálního založení Woodcrafterské Ligy v Kanadě. Práce bude završena 1.7.1992, kdy bude obnovena demokratickým způsobem stálá organizace, na zvláštním shromáždění 1.-5.7.1992.

Místo setkání - Carberry, Manitoba. Tam Seton rozvinul svůj talent přírodovědce světového jména a měl první důležité styky s Indiány, kteří ovlivnili jeho myšlení na celý zbytek života. Seton zde též napsal důležité knihy o přírodě Manitoby, jež mají trvalou hodnotu.

Rok 1992 je také 100. výročí uvedení Setona do funkce přírodovědce Provincie Manitoba, kterou si podržel celý život.

Během tohoto setkání zhodnotíme práci ustavujícího kruhu a ustanovíme Woodcraft League in Canada jako znovuobnovenou organizaci.

Sejděme se v Carberry! Poctěme osobu E.T.Setona obnovením organizace, která vyrostla ze semen zasetých v jeho vědomí v době, kdy se toulal po kopcích a lesích, které budou obklopotovat náš tábor.

Úloha Woodcraftu dnes a ve třetím tisíciletí.

Je zcela namístě ptát se, stojí-li za to věnovat čas, energii a peníze na znovuoobnovení Woodcraft League in Canada. Je důležité se ptát, jaký je vztah cesty woodcraftu a podmínek ve kterých žijeme dnes a denně.

Závažnější otázka je, má-li čím woodcraft přispět budoucnosti.

Má Woodcraft zaměřený na Přírodu a na kultury těch, kteří žijí v harmonii s Přírodou nějaký účel ve městech, kde dnes žije většina lidí? Ba co víc, poskytuje něco, co odpovídá potřebám narůstajícího počtu dětí, žen a mužů, kteří jsou chudí, hladoví, je s nimi špatně zacházeno, nemají domov nebo jsou utlačováni? A nabízí něco těm, kteří jsou nějak handicapováni? Je v kruhu woodcraftu místa pro ty, kteří s ostatními jednájí jako s méněcennými, a pro ty, kteří zakoušejí společenské, ekonomické, legislativní a jiné problémy, které jim znemožňují život?

A jestliže má co říci lidem, kteří mají problémy, může nabídnout něco těm, kteří jsou šťastnější?

Bude organizace jako je tato nápomocna v ujištění, že naši vnuci se budou radovat ze zdraví, štěstí, bezpečí a z úspěchu ve svém vlastním životě v

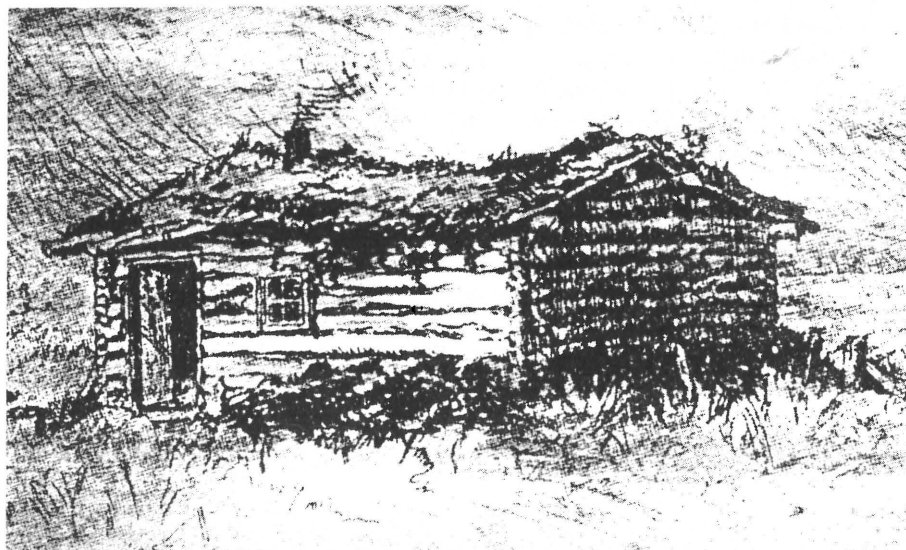
nadcházejícím třetím tisíciletí? Vybaví nás a následující generaci schopností šikovně a účinně pracovat při ochraně a udržení planety Země a vytváření mírných vztahů mezi námi, abychom měli zdravý a bezpečný svět, který předáme vnukům do třetího tisíciletí a dále.

Je schopen woodcrafterský styl života vést děti, dospělé a ty starší k důstojnějšímu, harmoničtějšímu, přátelštějšímu a bezpečnějšímu společenskému a politickému prostředí v našich domovech a společenstvích, v našich provinciích, teritoriích a v národě, nebo dokonce v celém světě?

Poskytne Woodcraft informace, způsoby provedení a vlastní činnost, které umožní lidem všech věků objevit nebo znovuvynalézt radosti života v nichž je Příroda trvalou součástí každodenního povědomí a užitečný prostředek k porozumění a řádnému chování.

Je ze své podstaty Woodcraft schopen hrát roli ve vytváření ekonomického myšlení a ekonomické činnosti? Hospodářství je výtvozem lidským. Všechny nejsilnější ekonomické systémy ve světě mají tyto znaky:

"Co je prospěšné pro ekonomii, je škodlivé pro ekologii a co je dobré pro ekologii, neprospívá ekonomii." Dokáže Woodcraft sehrát roli v pomoci uskutečnit nový ekonomický přístup a výše uvedené

Setonova usedlost blízko Carberry (kresba E. T. Seton)

změnit na: "Co je dobré pro ekonomii je také dobré pro ekologii a naopak."

Toto jsou některé z prvních a hlubokosahajících otázek, které vstaly mezi těmi, kteří jsou již součástí Ustavujícího kruhu. Přijdou noví lidé a budou nastoleny jiné nové otázky.

Stojí za povšimnutí, že každý, kdo je již součástí Ustavujícího kruhu a zná Woodcraft, věří, že na všechny výše uvedené otázky existuje jednoduchá odpověď: "ano".

Totíž právě cesta Woodcraftu v sobě skrývá potencial úspěšného završení těchto problémů.

Současní členové usoudili, že je nyní potřebné získat a připoutat k sobě vzdělané, schopné, zvědavé a pružné lidi, kteří by se zapojili do vedení a měli dobrou vazbu na ostatní členy.

Bude též nutné aktualizovat dřívější práce o Woodcraftu a doplnit je novými poznatky a moderními přístupy. Jste zváni mezi nás!

Jakmile se Woodcrafterské kruhy zaktivizují, globální otázky se budou řešit v těchto kruzích a odpovědi nabudou mnoha forem. Jednotlivci a malé skupiny budou experimentovat, nastolí nové otázky, podělí se s ostatními o své poznatky pomocí sdělovacích prostředků o kterých se lidem ani nesnilo v době, kdy žil Ernest Thompson Seton.

Abychom vytvořili prvotní předpoklad pro pochopení role Woodcraftu dnes a ve třetím tisíciletí, bude snad užitečné vyzkoušet koncepci ve světle čtyřech základních principů Woodcraftu: Příroda. Indiánské hledisko. Demokracie s účastí všech. Rozvoj lidské osobnosti.

Jednota s přírodou

Ačkoli posledních devět desetiletí přineslo bezprecedentní ničení přírody, základní ponaučení vycházející z ní jsou dnes stejně platná jako před 90 lety, 900 lety nebo 9000 lety. A vskutku, potřeba a touha poznat tato ponaučení narůstají nebyvalým tempem.

Důležité je povšimnout si, že během několika posledních let se zájem o "životní prostředí" dostal na pořad politických jednání, zabral prostor a čas ve většině sdělovacích médií, vstoupil do učebních osnov a stal se předmětem diskusí v mnoha domácnostech.

Vzrušující je nově se objevující povědomí o formách a prvcích života, které existují ve světě na pozadí našeho vlastního druhu.

Dlouho předtím, než byl široce znám pojem "ekologie", Ernest Thompson Seton byl ekologem. Hledisko, které vnesl do woodcrafterského hnutí, vyvolalo růst ekologického povědomí a vznik přiměřeného vztahu k přírodě.

Dnes je v moci Woodcraftu pomoci nám získat hluboké a praktické docenění Přírody. Je jedinečný v tom, že může ekologické podvědomí jednotlivce rozvinout ve skutečnou a vyspělou lásku k Přírodě. Cestou respektu, poznávání, pochopení a docenění můžeme my všichni získat silnou a hlubokou lásku ke světu kolem nás.

Normální lidé neničí to, co milují. A tak tedy, jestliže dostatečný počet lidí z nás dosáhne skutečné a hluboké lásky k přírodě, nebezpečí jejího zničení pomine. Jako se zpívá v jedné židovské písni: "Láska dokáže postavit most. Nemyslíš, že je čas?"

Woodcrafterská cesta může pomoci. Woodcraft přispívá k naší svobodě výběru. I když je Woodcraft hnutím lidí, jejich společným jmenovatelem je splynutí s přírodou. Nabízí množství způsobů k dosažení tohoto šťastného stavu.

Poučení od Indiánů a jiných domorodců

Přes všechnu snahu "civilizované" společnosti vymazat domorodé národy z povrchu Země a zbavit je perspektivy, byl "Čtvrtý svět" shledán politiky, vědci, pracovníky ve školství a dalšími lidmi hlubokou studnou znalostí a moudrosti. Woodcraft si vždy cenil všech předpokladů, které měl indiánský národ na tomto kontinentu. Seton obzvláště nabádal woodcraftery, aby přijali indiánský přístup k životu.

Indiánské pospolitosti dnes všechny tyto hodnoty oživují, Woodcraft může dosud nacházet moudrost u indiánských starců, kteří nás učí mnohému o harmonickém soužití s touto planetou. Navíc při současných možnostech výměny informací může Woodcrafterský kruh vytěžit dokonce více znalostí a porozumění od domorodých národů na celém světě. Právě tyto národy a jejich příslušníci tvoří málo poznaný "Čtvrtý svět".

Setonova dcera Dee Seton Barber zdůrazňuje: "Indiáni sami sebe považují za součást světa, nikoli za jeho vrchol." Woodcraft rozvíjí a podporuje tento základní přístup.

Indiánské znalosti, moudrost a praktické dovednosti vždy byly důležitou součástí Woodcraftu. Zapojme tedy do naší činnosti Indiány, kteří nás mohou těmto věcem naučit. Indiánští stařešinové jsou často potěšeni, když se mohou podělit o praktické znalosti a předvést slavnosti svého obdivuhodného lidu, přistupujeme-li k nim slušně a s respektem.

Mimo to, že rok 1992 je důležitým woodcrafterským výročím, je také rokem 500 výročí Kolumbova náhodného přistání na západní polokouli. V druhé polovině druhého tisíciletí, ti, kteří jej následovali do Severní, Střední a Jižní Ameriky udělali málo pro to, aby pochopili lidi, kteří žili v harmonii s touto zemí po tisíce let.

Woodcraft je jediná organizace, která vznikla v "západní průmyslové kultuře", která přijímá cenné stránky Původní cesty a hledí se učit s respektem od těch, jež jsou nositeli těchto znalostí.

Daleko od svých počátků před 90 lety je možné, že Woodcraft má vedoucí roli ve vytváření nových a potřebných vztahů mezi domorodými a současnými moderními lidmi, ku prospěchu všech, kteří budou žít ve 3. tisíciletí. Není ještě příliš pozdě začít se učit od lidí, kteří vědí jak rozvinout harmonické a vyvážené vztahy. Ctíme indiánskou cestu ve Woodcraftu, protože nás přivádí blíže k přírodě a sblížíje vůbec nás všechny.

Dosažení shody cestou demokracie

"Demokracie s účastí všech" je jedním z pojmů woodcraftu, které byly převzaty od indiánských národů.

Počítá s každým členem Ustavujícího kruhu, od nejstaršího k nejmladšímu, od nejmoudřejšího k tomu méně chytrému. Namísto tyranie většiny nad menšinou, je demokracie ve Woodcraftu procesem hledání dohody.

Pro nás, kdo pracujeme na obnovení woodcrafterského hnutí v Kanadě, "demokracie s účastí všech" zůstává klíčovým pojmem. Je stejně tak aktuální jako byla kdysi ve starém Řecku a v harmonických kruzích indiánských národů na tomto kontinentě po tisíce let. Nyní může

(Pokračování na straně 12)

Pamětník Setona - Dale Trowbridge

Čekáme s Filipem, oba z Ligy lesní moudrosti na pracovní dovolené ve Woodcraft Rangers Camp, na smluveném místě v South West Museu, které je zaměřené na indiánské kultury od Aljašky až po Mexiko, na starší manžele Trowbridge. Celá budova připomíná spíše hrad a i na poměry v Los Angeles je dosti velká. "Já vím, s kým se musíš setkat," zní mi v uších odpověď, již Dave, náš hlavní táborový vedoucí a správce campu Woodcraft Rangers poblíž Castaicu, reagoval na moje hladové vyptávání: "A co pamětník Setona?"

Nejprve to byl jenom papírek s telefonem, poté ryzí kalifornská angličtina Daleovy manželky Elmase, Daleův klidný hlas a nakonec překrásný víkend v domě prodchnutém živoucím woodcraftem. V některých chvílích mám pocit, že mluvím se skutečným Setonem, tak, jak si jej představuji z knížek a z vyprávění. Poznávací znamení - šerpa Woodcraft Rangers - není ani zapotřebí. Vítáme se s již téměř 82 let starým pánem šedivých vlasů, z kterého však vyzařuje velká vitalita a pohoda. Na jeho postavě je znát, že kdysi býval velkým atletem a ani dnes mu nemáme šanci normální chůzí na schodech utéci. Nejprve se jedeme podívat, jako každý jiní návštěvníci Los Angeles, na Hollywood Boulevard a China Theatre s podpisy slavných filmových hvězd na dlažbě. Cestou se postupně dozvídáme o Daleově životní pouti. Býval dříve učitelem základů matematiky, angličtiny a pod. na junior high school, která je podobná naší základní škole. V roce 1950 se stal dobrovolným vedoucím pro výuku různých rukodělných prací ve třídách dětí 8 a více let starých. Nejvíce jej bavilo vyrábět ze dřeva a čin - vyrobit dřevěný řetěz - byl pro něj hračkou. Dnes

je již v důchodu, ale jak říká jeho velmi přátelská a sympatická paní, vstává každý den v šest hodin ráno, neboť je velmi zaneprázdněn.

Do Woodcraft Rangers, neboli Ligy lesní moudrosti založené Setonem, vstoupil ve svých 12 letech. Glejt na první Orlí pero mu byl vystaven v roce 1929 za čin *skok do výšky 4 stopy a 11 palců*. Jeho otcovským kmenem se stal SIWANIS v čele s náčelníkem Stevem Jessupem. Tento jeho první vůdce převzal roku 1946 vedení celé Ligy, zatímco vedení SIWANIS převzal již roku 1930 Dale.

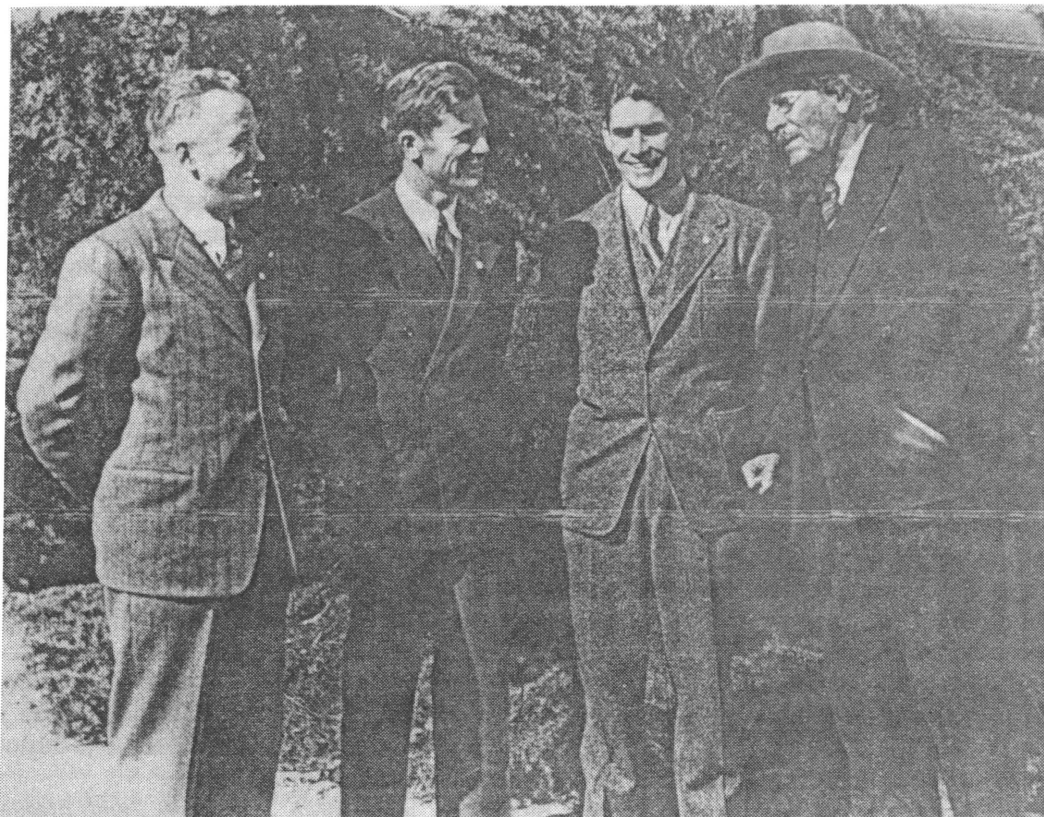
Poprvé se s Chiefem, jak Setona stále nazývá, setkal ve svých 26 letech a stali se z nich velcí přátelé. O tom si však již vyprávíme v Daleově pracovně.

Nezasvěcený člověk by ji asi shledal plnou různého harampádí. Na stěnách visí velké množství zarámovaných listin, titulů, diplomů a glejtů, sbírka nožů všemožných tvarů a rukojetí (Daleův velký koníček), podél stěn knihovny plné knih vázaných v kůži (jedna celá skříň je naplněna více jak padesátkou Setonových knih), na pracovním stole a různě po krabicích Daleovy rukodělné výrobky, ve skle zarámované akvarely, jimž dává přednost před olejem, tepané šperky a ozdoby z kůže. Ze skříně putují do našich rukou kopí, luky, šípy - vše vlastnoruční výroby, malé stavy na tkaní a indiánské repliky. Prohlížíme si Daleovy vyšívané práce na košili, na ozdobách i jeho šerpě. Ta se honosí již 91 orlím perem a mnoha velkými orlími pery. Už jen ten fakt, že do titulu Sachem Ipawa zbývá na šerpu připojit jen 9 orlích per, mluvím sám za sebe. Dlouho do noci si vyprávíme a Dale nám ukazuje stále nové a nové věci.

Samosebou i druhý den po typicky americké snídani - cornflakes s mlékem, ovocem a sušenkami, kdy Elmase musí hlídat Dalea od uždání sladkostí, se rozprádá hovor na vděčná témata. Dale se stále něco nového začíná učit. Před asi pěti lety začal zkoušet obrazy vodovými barvami a v dnešní době maluje přibližně jeden obraz týdně, sobě pro potěšení. Před tím se začal učit kaligrafii a kreslit kleret. Cítím, že woodcraft jej skutečně drží v jeho věku v takovéto obdivuhodné kondici, a paní Elmase mi směřjícíma se očima přitakává. Prohlížíme si jeho catlinitovou dýmku, kterou obdržel v den svého zvolení Chiefem Woodcraft Rangers po Steve Jessupovi. Na dýmce kdysi patřící skutečnému indiánskému náčelníku, s

Zprava: E. T. Seton, D. Trowbridge, L. Stevens, R. B. Gould. (Foto ze soukromého archivu D. Trowbridge).

troubelí Daleovy vlastnoruční výroby, je na ozdobné destičce vyryto:

**Presented to
Dale B. Trowbridge
on the occasion of his installation as chief
Woodcraft Rangers
26th Sun of the Snow Moon 1962.**

Dale tedy zastává tuto čestnou funkci již od 26. ledna 1962 a každoročně se podílí na vedení nebo přímo vede velké výroční sněmy Woodcraft Rangers.

O nedělním dopoledni se účastníme s Daleem a Elmase slavnostní mše v blízkém kostele. Poté si prohlédneme zahradu a dílnu, načež večer nás čeká promítání dokumentárních diapositivů. Na plátně můžeme shlédnout tábořiště ligy z dřívějších let, camp poblíž Castaicu v dobách výstavby, okolí Setonova dlouhodobého působiště v Santa Fe, kde nyní žije a pracuje Setonova vnučka. Na plátně vidíme i další velkou osobnost - prvního náčelníka Woodcraft Rangers, založených Setonem, Hawkeye v jeho 92 letech na tábořišti a u sněmovní skály. Mimoto se nám dostávají do rukou přímo historické fotografie Setona, jeho přátel, sněmů a dokonce i sněmu prvního woodcrafterského kmene vedeného Setonem a Hawkeyem, obou v indiánských krojích. Velmi špatná kvalita těchto dokumentárních snímků zubem času nás jen přesvědčuje o vzácnosti toho, co držíme v rukou. Celý tento víkend je plný pohody, laskavosti a činnosti. Dale pro nás vyhledává stále nové

zajímavosti a pohvizduje si při tom melodie, které ho právě napadají. Dostáváme pro naši ligu cenné materiály, vzorky nášivek na šerpy, xeroxy fotografií, ukázky ustavujících listin a nahrávku sněmovního ceremoniálu, kterou Dale asi před dvaceti lety pořídil pro Woodcraft Rangers na desku a na kazetu.

Setkání nám končí asi 60 mil od Los Angeles v campu Woodcraft Rangers, který kdysi Dale pomáhal budovat. Prochází s námi ještě tábor a vzpomíná. Když já nyní vzpomínám již v žižkovském bytě na toto setkání, plně si uvědomuji, jak Dale ztělesňuje hloubku

Setonovy symbolické myšlenky, že "woodcraft je pro lidi od čtyř do 94 let".

O své zážitky se podělila
Wašewin

Wašewin, Dale Trowbridge, Filip Kratochvíl

Ptejte se každý sám sebe : Jaký je to vztah ?

Brr! Také vás při čtení této rubriky v minulém čísle zamrazilo? Tohle že má být náš vztah k Matce Zemi? Takové znečišťování, takové ničení. Tak že se chováme my, woodcrafteri? Měl jsem v první chvíli chuť svést to na jiné. Na "ně", na ty bezcitné, co jim krásná příroda nic neříká, na ty mastnáky... My, woodcrafteri, jsme přece jiní, pomáháme přírodě, anebo jí aspoň neškodíme.

Ale není to jenom iluze? Není to všechno i naše vina?

Teď nemyslím fakt, že jsme málo protestovali, že jsme k tomu vlastně mlčeli. Myslím něco daleko vážnějšího. Není tomu tak dávno, co naši zem navštívil světoznámý kanadský ekolog, profesor **Jack R. Vallentyne**. A ten to ve své přednášce: "Ekologické problémy světa" řekl výstižně a tvrdě: "Viníkem znečištění není průmysl či splašky, ale člověk, chování lidí, kteří shromažďují věci, při jejichž výrobě vznikají škodlivé odpady. Pokud nezměníme chování lidí, budeme při řešení problémů životního prostředí selhávat..." (NIKA č. 6/91).

Co tomu řeknete nyní? Může se klidně stát, že vaše krásné tábořiště v lesích jednoho dne začnou zavázet skládkou odpadků nebo tam začne buldozer stavět novou silnici. A už vás slyším, jak se bouříte, jak nadáváte a jak (marně) protestujete. Ale napadne vás vůbec, že to mohou být odpady, které jste, jaksi samozřejmě, včera hodili do popelnice? A že se tedy někde složit musí a z hlediska Matky Země je jedno, zda je vysypou na poli, v lese, do řeky nebo ve městě na ulici? Anebo silnici staví mimo jiné i proto, že jste se na tábořiště (či jinam) dovezli pohodlně autem?

A je to skutečně ten vznešený "čistý" woodcraft, jestliže někdo táboří o víkendu v lese v týpí, oděn v kůžích, dělá vše jako přírodní národy a striktně odmítá pomůcky civilizace - a pak přijede do města a bezstarostně využívá všech "výdobytků pokroku", igelitovou taškou počínaje a televizí či videem konče? Není to pak všechno jen hra? Na jednu stranu taková neškodná naivní hra na Indiány, ale na druhou stranu nebezpečná hra s Matkou Zemí o naši budoucnost?

Anebo si snad budoucnost radši nepřipouštíte? Pak se zamyslete nad slovy indiánského medicinmana Slunečního medvěda (Sun Beara). Jsou z interview, které v roce 1987 poskytli německému časopisu Magazin 2000:

"... Poselství, které jsem ve svých vizích dostal od Matky Země, je takové, že v krátkém okamžiku dojde k velkým změnám. Nacházíme se v době globálních přeměn, jimiž se země očišťuje. ... Neboť člověk není připravený změnit svůj způsob života, což by bylo nezbytné, aby ochránil Zemi, a tak se musí Země ochránit sama. A nyní nastává to, že se síly Země uvolňují: velké sopky vybuchují, tornáda pustoší zemi, dochází k zemětřesením a jiným katastrofám. Tyto změny potvrzují až do roku 2000. ... Stále více lidí ztrácí vnitřní rovnováhu a velmi brzy budou muset celé země prodělat politické a hospodářské změny. ..."

Otázka: Jakou medicinou se pokoušejí Indiáni vyléčit Zemi?

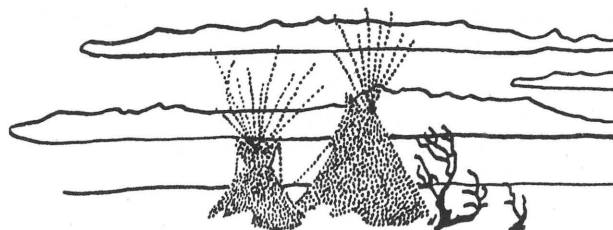
Sun Bear: "... Musíme se naučit žít, aniž bychom Zemi škodili. Musíme přestat používat plastické tašky a všechny ty věci, které se po jediném použití stávají odpady a tím zátěž pro Zemi, nebo spreje, které rozrušují ozonový kryt Země. Musíme se stát jejich svědomím a vědomě změnit svůj život. A musíme se učit, lidé na celém světě se už učí přijít do kontaktu s duchy a silami, s ochraniteli a ochránci Země. ... Kromě toho se lidé musí osvobodit od všech svých dřívějších závislostí. Po všechna léta kněží a politici je přesvědčují o tom, co je pro ně dobré, a tak získali nad lidmi moc. A teď se lidé musí od této moci osvobodit. Oni to byli, kdo nás přesvědčovali, že je Země pouze mrtvá planeta, kteří nerespektovali, že je živoucí bytost, a pak se musíme učit modlit a obětovat jí na posvěcených místech, vstoupit do kontaktu s nositeli ducha..."

Otázka: Sluneční medvěde, provádíte obřady slunečního kola všude na zeměkouli. Jste v kontaktu s různými medicinmany různých národů. Věříte, že je možné chránit Zemi před jejím zničením lidmi?

Sun Bear: "Ano, tomu věřím, zcela jistě. Země přežije. Ale věřím také, že 3/4 lidstva v důsledku vlastní hlouposti zemřou a padnou za oběť očištění Země. ... Katastrofy přežijí jen ti lidé, kteří předem dosáhnou vyššího vědomí. To řekl Duch: Přežijí ti, kteří se naučili znovu nastolit duševní rovnováhu a žít v souladu se Zemí a se stvořeným. Podle proroctví Indiánů kmene Hopi a jiných kmenů žijeme ve čtvrtém světě a to znamená, že jsme prošli čtyřmi světy a čtyřmi stvořeními. A nyní tento čtvrtý svět zaniká. Přežijí jen malé skupiny a ty budou tvořit základ pátého světa. Lidé, kteří přežijí, budou ti, kteří se očistí od své negativity a od oněch starých nemocí, které vedly ke zničení Země a kteří se navrátí k odpovědnosti a lásce k Matce Zemi a k celému stvoření..."

Tolik alespoň menší část zajímavého rozhovoru. V závěru je zmíněno proroctví Indiánů Hopi. Když jsem loni v přestávkách semináře v Bavorsku se Sun Bearem rozmlouval o poničeném životním prostředí v Československu a o zaslepené konzumní společnosti, také se nejednou na toto proroctví odvolal. A protože ho často cituje i ve svých dílech, bylo by myslím vhodné jeho zveřejnění. Není však právě krátké, zabralo by několik stran, proto čekáme na názor čtenářů.

František Kožíšek - Biminiji
(interview se Sun Bearem přeložila Iveta Kožíšková)

HAU, KÓLA!

Hau kóla!

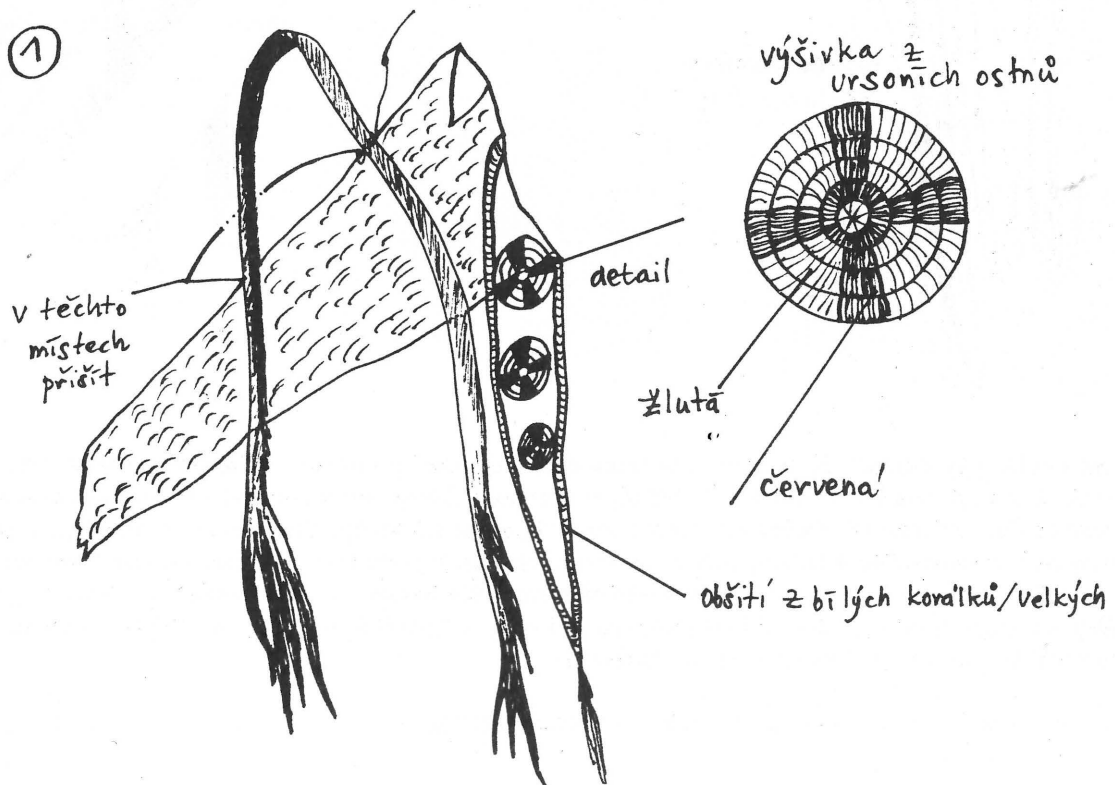
Zdravím všechny věrné čtenáře mé rubriky. Doufám, že jste netrpělivě očekávali vydání Bizoního větru a mezi tím jste si vyrobili pěkné pouzdro na nůž z minulé Haukoly.

Právě jsem se vrátil ze siouxských, vraních, arapažských, šošonských a mnoha dalších rezervací, kde jsem měl možnost studovat Indiány a jejich život přímo v terénu. Navštívil jsem bezpočet muzeí a výrobců indiánských věcí a přivezl jsem pro vás vzory, o kterých si můžete být jisti, že zatím ještě nebyli publikovány. Všude, kde jsem ve Spojených státech ukazoval fotografie vašich výrobků, které mi pilně posíláte, byli správce muzeí, místní hobbysté i Indiáni, kteří se ještě dnes věnují starým řemeslům, nadšeni. Všichni vám posílají mnoho pozdravů a přejí vám vytrvalost v práci.

Teď už však zase nohama pevně na naši českou zem a pustíme se do šití toulce.

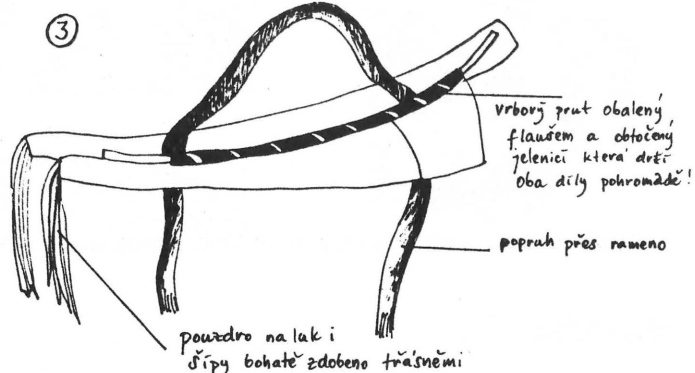
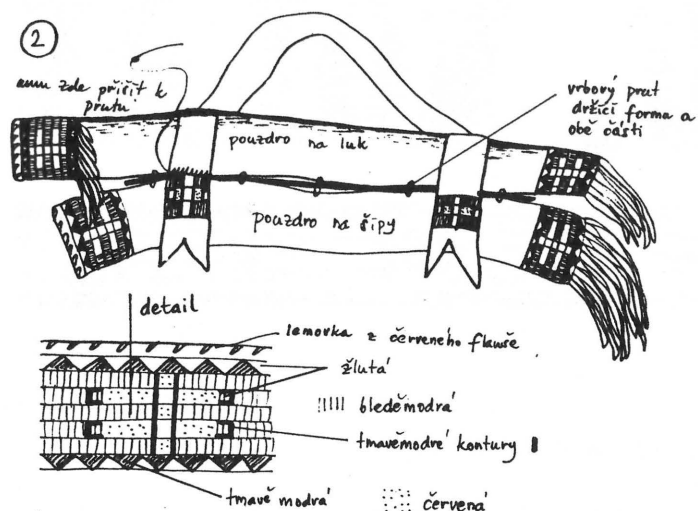
Materiál. Na toulce potřebujete pěkně vydělanou jelenici, bizoní kůži, krávu nebo vydru či pumu. Kůži můžete použít buďto chemicky vydělanou nebo si ji sami vydělat za pomoci mozku (návod viz. Indian Hobby Courier č.6/1991). Indiáni to tak vždy dělají a ještě dnes jsou v rezervaci Siouxů Pine Ridge odbornice na tento starý způsob vydělávání kůží. Měli jsme možnost navštívit v Sioux Falls mistra Belice, který napsal knihu o siouxsém vydělávání kůží. Měl na svém ranči připraveno 120 nasolených bizoních kůží, které zpracovával tímto tradičním způsobem, o losech a jelenech nemluvě.

Když máte vhodný a dobře připravený materiál, můžete se pustit do stříhu. Indiáni v dřívějších dobách dělali toulce na šípky společný s toulcem na luk. Je to vidět na mnoha starých obrazech a uvádí to především Bodmer a Catlin, kteří tyto toulce namalovali. Jeden takový si můžete udělat podle obrázku číslo 1. Nebudete-li mít pumu ani vydru, můžete použít i nutrii nebo kus bizoní nebo kravské kůže. Viděl jsem takovýchto náhražek v muzeích dost.

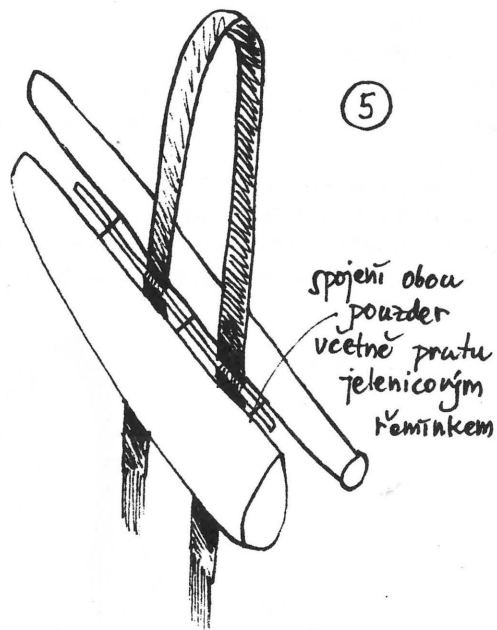
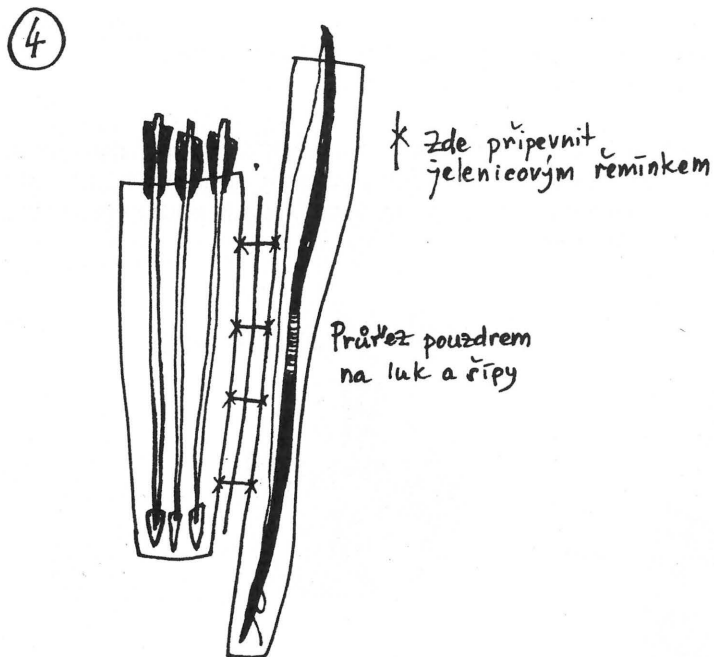

Druhé pouzdro je již složitěji řešené. Pouzdro na šipy oddělené od pouzdra na luk je zvlášť vyrobeno a spojeno řemenem, který je přehozen přes rameno a drží obě části pohromadě. Takový toulec si můžete vyrobit podle obrázku číslo 2. V jednom muzeu v Montaně jsem pro vás nakreslil tento hezký vzor a doufám, že se i vám bude líbit.

Na obrázku číslo 3 je stejný typ pouzdra, ale méně zdobený, pro ty, kteří nechtějí tolik vyšívat. Viděl jsem i mnoho pouzder nevyšívaných, jenom zdobených lemovkou, jako je například toto.

Jistě se ptáte, co do toulce. Solidní návod najdete v Knize lesní moudrosti. Jenom luk musíte udělat kratší, o délce asi kolem 110-130 cm. Takový používali Indiáni Velkých plání.

To je pro dnešek vše. Doufám, že se vám bude práce dařit a budete-li při ní mít potíže, stačí zajet na mou novou adresu - sídliště Černý Most, Bryksova 958, Praha 9, PSČ 198 00, 8. poschodí. Jak se tam dostanete? Pojedete na konečnou stanici trasy metra B (stanice Českomoravská). Odtud autobusem číslo 141 až na stanici kpt. Stránského. Po vystoupení se vydáte kolem samoobsluhy SEN směrem dolů a doleva, ulicí až na konec. Nemusím podotýkat, že z balkonu visí americká vlajka s hlavou Indiána a že v mém bytě najdete zrovna tak, jako v Karlíně adresy na kontakty po celé republice a v zahraničí, možnost sehnat kůže, korálky, katalogy, překlady, indiánské nahrávky, audio i video a mnoho dalších věcí, včetně čísel časopisu Indian Hobby Courier a samozřejmě také knihu Táboříme v týpí a Bizoní vítr.

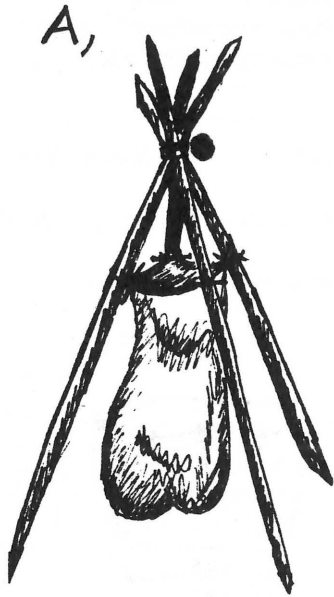
Na shledanou v příštím čísle nebo v mém novém vigvamu se těší Váš

Vaření v bachoru

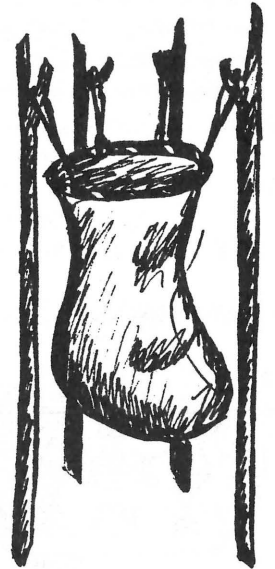
Na přání mnoha zájemců uvádíme další ryze indiánský recept na polévku. V dobách, kdy Indiáni neznali kovové nádoby na vaření či neměly tolik možností je získat, používali, mimo jiné, na přípravu vývarů a vařeného masa bizoní bachor.

Bachor je největší část žaludku všech přežvýkavců. Pro naši potřebu je nejpřístupnější kravský bachor. Pokud se rozhodnete vyzkoušet tento způsob vaření, musíte se vypravit na nejbližší jatka, kde si můžete celý bachor koupit. V běžných obchodech s masem jej totiž nedostanete. Obrňte se notnou dávkou trpělivosti, ne všude pro vás bude lehké vysvětlit, že bachor potřebujete celý a neporušený.

Bachor vymyjeme horkou vodou, vypaříme a zbavíme všech případných nečistot. Musíme dbát na to, aby nebyl nikde proříznutý či roztržený. Bachor má tvar velké kapky s otvorem, který můžeme zvětšit roztažením do strany. 10 cm od okraje jej na 4 místech propíchneme dřevěnými kolíčky, za které se řemínky připevní k tyčím čtyřnohy /obr. A/. Čtyřnohu k jeho zavěšení zhotovíme ze čtyř dostatečně silných, rovných a asi 1,5 m dlouhých tyčí, které 30 cm od vrcholu pevně svážeme.

B,

Je znám ještě jeden způsob upevnění bachoru, při kterém místo čtyř kolíčků provlékneme po celém obvodu bachoru va vzdálenosti také asi 10 cm od okraje prut a svážeme. Potom se bachor zavěšuje na vidlice /obr. B/. Při obou způsobech zavěšení dbáme na to, aby dno bachoru bylo alespoň půl metru nad zemí. Naplněním se pak prověsí.

Upevněný bachor zaplníme do poloviny vodou a vložíme na kousky nakrájené maso, popř. zeleninu. Máme připraveno ve větším ohni asi 15 - 20 rozpálených kamenů velikosti mužské pěsti. Do ruda rozžhavené kameny postupně vkládáme za pomoci dřevěných vidlic - roverů - do bachoru. Před vložením do bachoru se z něj ofouknou žhavé uhlíky a popel. Přidáním dalších kamenů var udržujeme. Nebojte se, že by bachor váhu nevydržel, je až nad očekávání pevný a při dobře rozpálených kamenech v něm voda brzy kлокotá prudkým varem.

Doba varu závisí na velikosti kousků masa, přibližně 30 - 60 minut. Získáme tak až 15 litrů vývaru, musíme však dát pozor na drobné úlomky ze dna z rozpadlých kamenů. V bachoru můžeme takto uvařit jednou až dvakrát. Poté bachor vypláchneme a připravíme z něj dršťkovou polévku.

Život v týpí

V minulém ročníku Bizoního větru dvojčísli 3-4 jste si mohli přečíst některá pravidla etikety v týpí. Navazujeme tedy několika dalšími zvyky, které by se vám měly při táboření velmi rychle ztít.

Je pravidlem, že muž na své místo nikdy nechodí přes ženskou část a naopak. Pokud procházející člověk jde mezi ostatními lidmi a ohněm a je zřejmé, že tyto lidé přemýšlí nebo se právě do ohně dívají, je slušností, aby se tento člověk omluvil slůvkem "odpusť" za přerušení styku druhého člověka s ohněm.

Při debatách v týpí je naprostou samozřejmostí, že si lidé neskáčí do řeči. Tím prokazují úctu k řečníkovi a i když nesouhlasí s jeho názorem, vždy počkají, dokud nedomluví.

Pokud chceme vejít do týpí, zakašleme nebo zaškrábeme na plachtu. Ozve-li se "Hau", můžeme vstoupit. Slůvko "Wah" naopak označuje, že hosti se právě nepřijímají. Stejně si vedeme, sedí-li obyvatel týpí venku a je opřen o plachtu. To pro Indiány znamená "být doma".

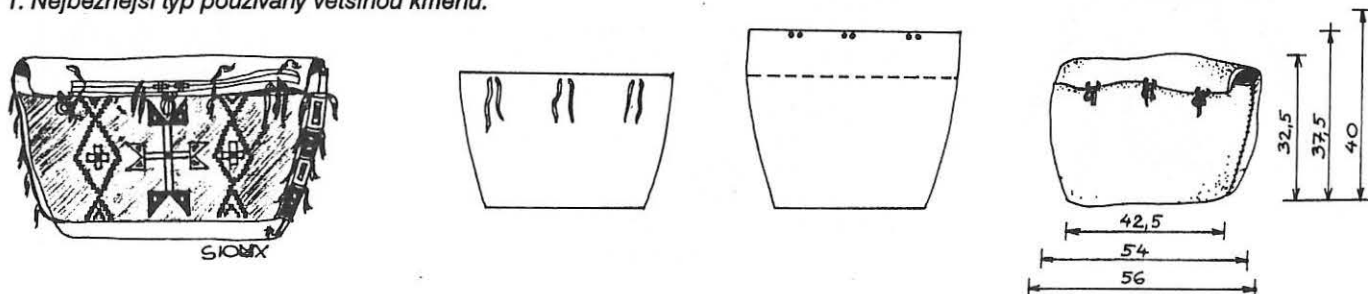
Ženské sedlové brašny

Představujeme vám další z řady indiánských výrobků, které používali jak při pobytu v týpí, tak při přesunu na jiná tábořiště. Jedná se o tzv. ženské sedlové brašny, v kterých se uchovávaly různé předměty denní potřeby. Indiánky si je zdobily mnoha způsoby, ale vždy stejný vzor pro dvě tašky, čili pro pár. Nejprve se podíváme na různé stříhy. Obr. 1 nám názorně ukazuje typ tašky, jenž se vyskytoval nejčastěji u většiny kmenů plání. Můžeme se s ním tedy setkat ve sbírkách, jež obsahují artefakty kmenů Sioux, Šajen, Arapaho, Černonožci, Vrány, aj. Rozměry tašky mohou být různě veliké, měl by však být zachován poměr, např. dle obrázku. Výšivka na tašce pak mohla být z korálků, ve starších dobách z ursoních ostnů, či kombinovanou technikou. Na obr. 2 je stříh tašky typický pro Vrány, Na obr. 3 méně obvyklý stříh využívaný hlavně Šajeny. Rozhodnete-li se pro tento poslední stříh, doporučujeme vám pracovat podle autentického originálu či alespoň fotografie. Taška má zvláštní zavazování, jak nám ukazují obr. a, b, c.

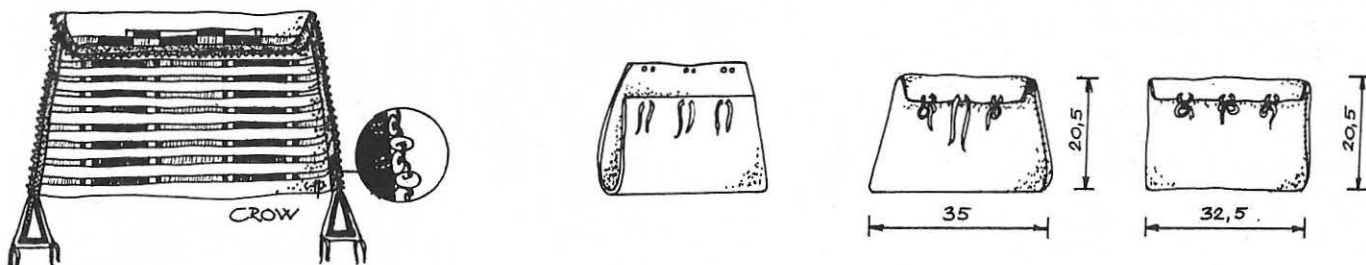
Podáváme vám zde názorný příklad zdobení tašek u různých kmenů.

- Vrány** - proužky vyšity korálky, velmi často většími, tzv. pony beads, na dolních okrajích ozdobné *plácačky*. Boční a přehybový okraj jsou zdobeny lemovací výšivkou korálky (viz detail).
- Šajen** - proužky jsou vyšity ursoními ostny, boky korálky. Mezi ursoní výšivkou na čelní straně jsou připevněny chomáčky bizoní srsti nebo barvené ptačí chmíří a podél boků kornoutky s protaženými žíněmi.
- Sloux** - brašny měly velmi často celoplošně vyšíváné vzory s boky zdobenými obdobně jako u předchozího typu.

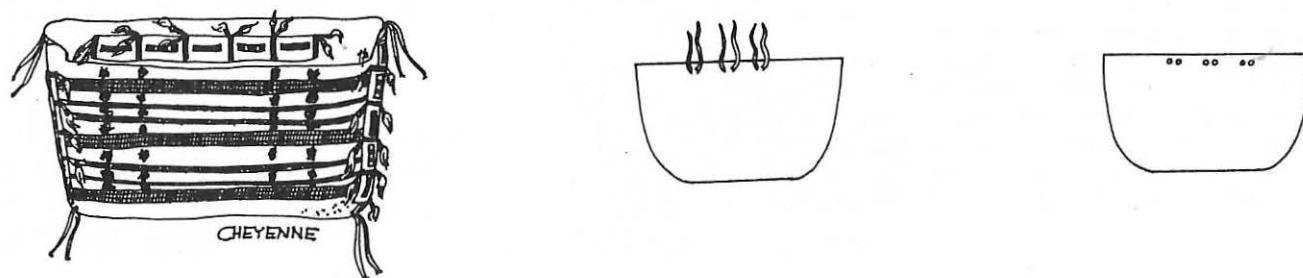
1. Nejběžnější typ používaný většinou kmenů.

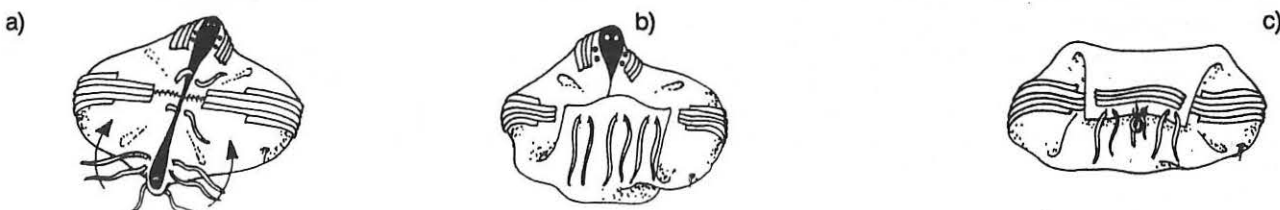
2. Stříhy brašen typických pro kmen Vran.

3. Šajeni

Postup balení šajenských brašen.

Miloš Seifert - Woowotanna

V letošním roce uplyne 100 let od narození zakladatele československého woodcraftu profesora Miloše Seiferta. Liga lesní moudrosti vzpomene tohoto výročí 30. listopadu 1991 v Sušici, kde se bude konat o osobnosti a díle Miloše Seiferta seminář.

Uvedené ukázky (krácené a upravené) jsou z knihy *Rok v přírodě*, která bude při této příležitosti vydána ve formě kalendáře.

Učte děti býti zticha, jakmile překročí práh lesa. Les musí býti posvátný českému národu, jako býval jindy, aby cítil jako znamení hanby zločin vojenských úřadů, když projektují v lesích střelnice. Takový čin by měl vyvolat vzpoudu, a zatím náš lid mlčí a mlčí...

Prosinec je prý měsíc lásky, křesťané oslavují v něm narození Spasitele. Prohláše jej tedy měsícem štědrosti. Ne snad jen na Štědrý den, neboť kdo zařizuje kmiště pro ptáčky, bere si na svědomí těžký hřích, nekrmí-li pravidelně a stále. Ptáčci se spolehnou a pak tím spíš zmrzou, nedostanou-li, co čekají. Každý, kdož stromek, jenž děti potěšil, chce vyhoditi na smetiště, mohl by raději uvařit do něj bobule, semena slunečnic, semenec, polít touto směsí stromek a postavit jej na zahrádku - to budou vánoce ptáčkům! Je to příznačné pro naši dobu, že tomuto náš národ nikdo neučil, ale porazit nejkrásnější vyvinutý smrk, kdyby to byl jediný v širém okolí, a postavit jej doprostřed náměstí, tento surový zvyk si hnedle osvojila různá města, poněvadž nechtějí být pozadu v módě, okázalosti a zdánlivé filantropii. A noviny, jejichž morálka kolísá s míněním davu, je za to ještě chválí!

Kdo chce poznat přírodu nejen v jejích jednotlivých úkazech, ale v celé její veliké

mohutnosti a síle, komu se nejedná jen o to, aby sbíral zajímavosti a chytrácky vloupal se k četným tajemstvím, ten musí opustit město i společnost lidskou a poznat, že "samota" v přírodě znamená porozumění tisíci hlasům, seznámení se s tisíci přátel, narůdky lesními, najít bratrství se zvířaty a cítit dech života u samého zdroje - že to je největší bohatství života a sama jeho podstata. Proto je tak ubohá filozofie mnohých "učenců", politika většiny státníků, náboženství církevních učitelů, že svoji moudrost nečerpali tam, kde mluví Bůh přímo s člověkem.

Pozorovat přírodu, zapisovat si a sbírat fakta, dělat ze sebe encyklopedii přírodopisu - to není pravé. Srdcem vnímat všechnu její krásu, zbožně se rozechvívat kouzlem jejích tajemství, pokorně se sklonit a modlit se, to bude úkolem moderního studia a poznání přírody, a to nebude možno jinak než pod modrou oblohou!

Rekl bych, že každý velký přírodovědec musí být velkým táborníkem.

Heslo " Sázejme stromy " už se hodně ujalo a nebude jistě dnes žádné školy trochu humánní, jež by neměla svých pravidelných výročních stromkových slavností. Ale já myslím, že důležitější by bylo vydat heslo Sázejte křoviny! Člověk by neměl myslet jen na sebe, na aleje, v nichž by se mohl

procházet, na ovoce, jež by jeho stůl krásnilo, člověk vysazuje měl by především zachraňovat přírodu, kterou zničil. A keře všech druhů, šípem počínajíc, ptáčím zobem končíc, jsou podmínkou sine qua non pro život ptáku zpěvných, úkrytem v zimě mnoha čtvernožcům a nejvelkolepější výplní polí, jimiž člověk zemi, dříve lesnatou, proměnil v step a pustinu.

Mnoho, mnoho se mluví o krmení ptáků a stavění budek, mnoho se také vykonalo v tom směru - ale tonentí nic proti tomu, jak možno pomoci ptáčkům vysazováním křovin.

Z nevědomosti nosí lidé kožešiny, ne vždycky z bezcitnosti. Když si však člověk uvědomí, co nevinně prolité krve, jaká muka zvířat, chytaných do krutých moderních pastí, kolik surovosti, když využije se hladu a zimy, zmalátnělosti zvířete, aby se ho člověk zmocnil pro bídnou lidskou módu a trochu pohodlí, je v tomto prozluklém obchodě, musí se zapřísáhnout, že nikdy kožišin nosit nebude. Když, tedy ze zvířat pěstovaných, nikdy divokých, o které ochuzena je tím naše příroda. A i tu nevíme, jakých hanebností dopouští se odchod a bylo-li se zvířaty nakládáno slušně. Nelze mi ani opakovat, co slyšel jsem o bídáctví lidí, kteří získávají jehněčí kůži na safián! Všechny přepych má za sebou moře utrpení a bolu!

Na II. sněm a do srubu INK už nepřijede

Černě orámovaný list oznámil, že čtrnáctého dne měsíce bouří ve věku nedožitých 82 let tiše odešel do věčných lovišť náš bratr INK - František Chudáček z Plzně, jeden z posledních předválečných členů ligy čl. woodcrafterů, náčelník prvního poválečného tábora mladých pražských woodcrafterů ve Štíříně v létě roku 1945.

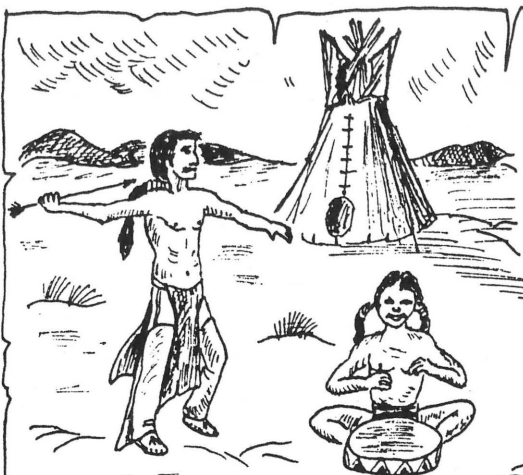
Bratr INK neustále rozdával všem zvědavým ze své bohaté lesní moudrosti, z vědomostí tábornických, turistických a botanických při každém setkání v táboře, na trailu (putáku), na výletě a při návštěvách v jeho srubu na Štíře. Fotografoval a kreslil, byl iniciátorem a hlavním tvůrcem tábornické příručky LČSW "STEZKA", kterou v letech 1945-46 vykreslil na pauzovací papír velkého formátu. Přichystali jsme letos přetisk STEZKY ve zmenšeném formátu a na ten se nám bratr INK na II. sněmu LLM ve Skleném podepsal. INK přijel na sněm všechny jeho účastníky pozdravit, měl radost z velkého počtu typů plných woodcrafterů, i když sám přespával s Mahykanem a Sýcem pod vzorovým šeltrem, měl plno plánů na doplnění STEZKY novinkami ..., pak mi poslal fotografie starých členů Ligy ze sněmu, těšil se na další setkání na Krkonoších a pak ...

HUKWIM - Jiří Novák

Staří woodcrafteri na II. sněmu ve Skleném. Zleva: Sýc, Mahykan, Osamělý Bobr, Ink, Hukwim

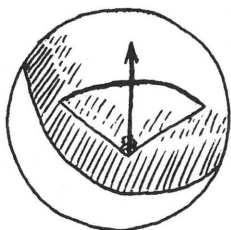

ČANKU ČIKALA

STEZKA-MALÝCH

určeno pro dětské kmény lesní moudrosti

ZÁŘÍ - měsíc lovu

Listy na stromech začínají žloutnout - podzim je tu. Podzimní tah ptactva je v plném proudu.

Odlétají: krutihlav, jirčička, lizka obecná, budníček, kulic, jespáci a roháči.

Můžeme zahlédnout na přeletu husu divokou, lišky, kuny a tchoři vyháňejí svá mláďata, která pak vedou samostatný život. V horách začíná jelení říje. Dozrávají kaštiny a žaludy, můžeme je sbírat pro zimní přikrmování zvěře.

ŘÍJEN - měsíc padajícího listí

Listí velmi rychle žloutne a opadá. Dozrávají další bobule na keřích, vhodné k zimnímu krmení zvěře. Odlétají zvonohlík

zahradní, kvíčala, špaček obecný. Přilétají nebo přes naše území přelétají hosté ze severu: jikavec, hýl, havran, káň rousná. Probíhá daňčí říje.

LISTOPAD - měsíc bláznů

Vegetace v přírodě zcela ustává. Ptáci, kteří zde přezimují se shlukují do hejnek, aby lépe přečkali nepříznivé období. Ze

severu k nám přilétají čecetka a brkoslav.

vylustění šifry:

Dějiny lidstva mabyvají stále více závodou mezi civilizací a kastykrofou.

H.G. WELLS

Všimni si na poli!

KÁŇ ROUSNÁ

Chystá-li se tuhá zima, může se objevit již v říjnu. Loví hraboše a myši, za zvlášť tuhých zim

i zesláblé pěvce, koroptve a bažanty.

Káň rousná má spodní stranu křídel vždy bílou nebo nažloutlou, při kořeni ručních letek je větší tmavší skvrna. Ocas je rovněž světlý a to i s vrchu, s tmavou koncevou páskou. Dobrým rozpoznávacím znakem jsou nohy opřeňné až k prstům - odtud její název.

Káň lesní vyhlíží celkově tmavěji a má křídlní krovky, křídla i ocas hustě tmavě proužkované.

Způsob letu je stejný jako u káně lesní, káň rousná je však účinnější.

Myslivci si ji často pletou se světlými formami káně lesní.

Vlastí káň rousný jsou tundry a ksetuňdry severní Evropy a Asie. Je to na pohled velmi krásný pták a na sněhu jsou dobře patrné znaky odlišující oba druhy.

Až pojedete v zimě kolem zasnežených polí, pátřejte očima, zda-li káň rousnou nezahlédnete.

Chraňte tohoto krásného dravce!

ZAVEĎTE SI VE KMENI

TAWAKIN

TAWAKIN

TAKUNASNI

Deska čistých
1987

 MALINA

 MLEJNEK

 VRABČÁK

 JAKUB

Tawakin - hlas svědomí.

Provázel náš kmen celá léta.

Uvědomovali jsme si díky jemu drobné prohřešky a zbavovali jsme se špatných vlastností.

Každý člen kmene si ušije z kůže váček velký jako jeho dlaň a viditelně jej označí svojí značkou.

Váčky navěste na skobičky na pěkre ozdobené prkénko. Prkénko je zakončeno políčkem, na které leží dva bločky papíru. Jeden s čistě bílými listky, druhý má každý vršík označený tmavým proučkem. To jsou WIKAHA - hlasy.

Mlejnkovi se líbilo na Vrabčákovi že se s ním ve škole rozdělila o svačtinu. Vezme čisté Wikaho a napíše na něj:

"Líbilo se mi na tobě, že ses se mnou ve středu rozdělila o svačtinu. Mlejnek." Vloží Wikaho Vrabčákovi do váčku. Pokud by šlo o vyjádření nevole, použil by Wikaho s pruhem.

Na schůzce, kdy hodnotíte celý měsíc si každý vyjme Wikaha z váčku, potichu si je přečte a nahlásí počty lobou druhú náčelníkovi. Ten, aniž by cokoli četl, shromáždí v keramické misce Wikaha celého kmene a zapálí je. Wikaha hoří a všichni zpytují svědomí.

Kdo má v měsíci nejlepší "skóre", je zapsán na Desku čistých - Takunasni. Váčky jsou prázdné, začíná se znovu.

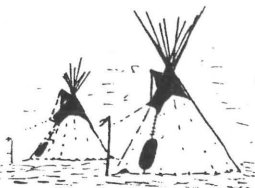
Než eelou věc začnete, napište zvláštní Úmluvu - kikanu, která bude obsahovat čestné prohlášení o tom, že nikdo nezneužije Tawakinu k pospínění něho druhého a slib nedotknutelnosti Wikaha jednou vloženého do některého z váčku.

Nedopustíte, aby se z Tawakinu stala laciná výměna výčitek, ale aby opravdu odrážel nejvdžnější prohřešky proti svědomí kmene, a ty nejlepší skutky lidí, kteří jsou na cestě o kousek dále než ti ostatní.

píše a kreslí Logan

Letní tábory

woodcrafterské ligy

S trochu smíšenými pocity jsme odjžděli v pět hodin ráno ze Smíchova starou škodovkou spolu s náčelníkem ligy na první inspekci po letních táborech. Už při slovu inspece mne mrazilo v zádech, a proto jsme trochu zabloudili u Kolína, abychom ze sebe setřásli patos oficiálnosti a stali se zase obyčejnými kluky, kteří se nemohou dostat na camp.

V krásném údolí jsme zastavili u prvního kmene - Žlutý kvítek. Co čert nechtěl, přijeli jsme k nemalému zděšení Melouna, náčelníka kmene, ve chvíli, kdy ještě mnozí spali a někteří se hrabali se splepenými očima z dek. Melounovi trochu při ranní motilbě přeskakoval hlas (doufáme že nikoli trémou, ale nachlazením - měl na krku šátek), ale hned potom ás nakrmili, napojili a provedli táborem. Mne, jako starého zastávce tvrdé indiánské linie, samozřejmě nejvíc potěšily první indiánské výrobky dělané s velkou láskou a samozřejmě přátelský duch, kterým byl celý tábor prodchnut. Zúčastnili jsme se ranního sněmování, ještě jednou si vše důkladně prohlédli a potom hned na další cestu.

Šumava nás přivítala nevlídnou tvář. Zamračené nebe, potom bouřka a potoky vody. Tábor kruhu ležel na pěkné louce, alo to bylo tak vše. Ve velkém týpí, kde nás ubytovali, se povalovaly hromady poházených věcí, vyhaslé ohniště, ve kterém se ani po půl hodině pokusů erárními třecími dřevy nepodařil rozdělát oheň. To už však Wakinyanzi, náš řidič, nevydržel a rozdělal oheň sám. Večer se po táboře potulovaly mokré a špinavé děti a ještě v půl desáté se tiskly k mé Hudson Bay dece, aby se zahřály - připadaly mi jako ptáčata vypadlá z hnízda.

Šumava je poněkud drsnější než okolí Kolína, navíc lilo jako z konve a vedoucí prý onemocněl. Nikdo nás však moc vřele nepřijal, takže jsme již v půl páté ráno vyjžděli směrem ke Střele v západních Čechách. Ještě pár snímků svítání nad Šumavou, pohled na pěkně postavená týpí oproti vycházejícímu slunci...

Sjžděli jsme do údolí Střely a hledali dva tábory. Tábor Waldenu byl tím prvním. Nádherný zákrut řeky, pěkná týpí a především přesně to, co si představuji pod pojmem woodcraft a co by mělo být při vstupu do tábora hned každému jasné - že nevstupuje do tábora skautského oddílu, který náhodou táboří v týpí. Kostra na inity, pěkné sněmoviště a z jednoho týpí zněl buben. Všude okolo veselé tváře, radostné stisky rukou. Z jednoho týpí se vynořil Wabi, člen náčelnictva Ligy na privátní návštěvě. Pohoda.

Sedím s Polym, náčelníkem kmene, v týpí a kouříme dýmku. Bavíme se o Lize, o problémech v ní. Dívám se na interier týpí. V Čiksikově *Táboříme v týpí* by jistě ostudu neudělal.

Jdeme dál po proudu. tábor starších členů Ligy, stisky rukou s Mahykanem, Hudžinem a dalšími. Tábor pěkně postavený, na krásné

louce. Je z něho cítit dlouholetá tábornická praxe. Ukázkový woodcrafterský tábor pro starší.

Pálí slunce, s Loganem procházíme loukou, vysokou travou a probíráme vše to, co jsme na téhle první inspekci viděli. Liga je ještě v plenkách. Mezi kmeny, způsobem táboření, jsou propastné rozdíly. Dokážeme se s nimi v budoucnu vypořádat?

Znovu a znovu si, když překračuji další brod, opakuji Setonova slova: "Měl jsem vidění: Viděl jsem člověka dokonalého lidství, bytost tělesně zdatnou, člověka žijícího v přírodě, otužilého v zápase s živly, jemuž voda, vítr a slunce dávají síly, člověka žijícího prostým životem, moudrého cestami přírody, bystrého v radě, důstojného, zdvořilého, uctivého ke každému a laskavého jako nějaký Dobrotivý Obr z pohádky: člověka, jehož život je čistý, krásný, plodný, hrdinný a ničím nezkalen, člověka odvahy, vyzbrojeného sebeovládáním pro všechny okolnosti života, vždy pohotového a naplněného zbožností, jež nesestává je z pouhých příležitostných obřadů, ani z neurčitých záslužných činů, zaznamenaných někde na nebesích, nýbrž ze silného a laskavého ducha, jenž ho dnes činí žádaným a prospěšným." (Ernest Thompson Seton: Woodcraft).

Cítíte to také tak?

Wanblitanka
Praha, září 1991

Výuka indiánských písní během návštěvy kmene Walden (foto: Mimi)

(Dokončení ze strany 5)

být posílena díky lepším metodám komunikace. Chceme s dokonalejšími a účelnějšími pomůckami a s pomocí skutečného nadšení na straně všech členů všech woodcrafterských obcí vybudovat model demokracie, odpovídající současným potřebám. Účast na skutečné demokracii, na níž mají podíl všichni, a která hledá shodu, může posílit všechny zúčastněné členy woodcraftu.

Osvícený přístup k rozvoji člověka

Vezmeme-li v úvahu "rozvoj člověka",

vzpomeňme si současně, že docela první woodcrafterské společenství a mnohá následující měla za úkol pomoci změnit život problémové mládeže. Dnes se celá společnost topí v problémech, obzvláště co se týče našich vztahů mezi námi samotnými.

Podstata woodcraftu dosud vychází z podmínek soudobého světa. Členové Ustavujícího kruhu již diskutují s pracovníky zabývajícími se ochranou přírody a s pedagogy. Zájem a ohlas jsou ohromné.

Z toho, co jsme uvedli výše, vyplývá, že woodcrafterské hnutí nabízí jedinečnou možnost k vytvoření užitečných programů

rozvoje osobnosti. Mnoho oblastí je třeba ještě prozkoumat.

Na cestě woodcraftu mohou děti, mládež, dospělí i starší najít šťastnější a zdravější perspektivu pro sebe, své rodiny a přátele, své pospolitosti, národ a celý svět, který sdílíme my všichni.

Má woodcraft co říci světu ve 3. tisíciletí? Jistěže má.

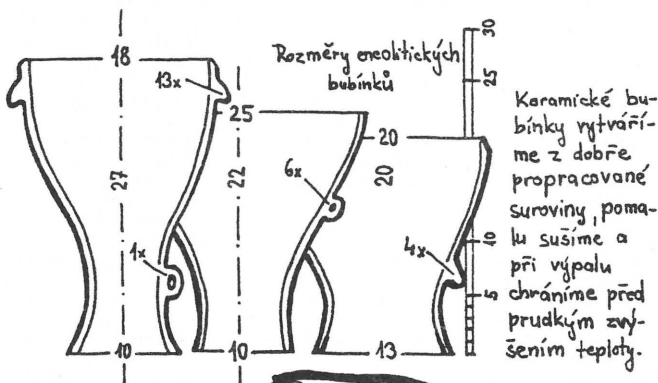
Přispějte svými nápady do woodcrafterského kruhu. Budou zvažovány, zkoumány, rozšiřovány a diskutovány. A až dospějeme ke shodě uvidíte uplatnění svých názorů ve skutečnosti!

Přeložil Martin Kupka

STOPOU PRAVĚKU

Na stránkách Bizoního větru jsme se Stopou pravěku vydali zatím za keramikou, pazourkem a stanem Zubříkem. Seznámili jsme se tak s praktickou částí cesty do pravěku a doplnili základní informace z knížky Výpravy do pravěku. Lesní moudrost pravěkého člověka není však jen pouhým pronikáním do výrobních postupů, byť i tajemných a zajímavých. Přes dlouhá tisíciletí k nám doléhají i ozvěny duševního života našich předků. Hledání těchto stop je snad ještě zajímavější, než experimenty z praktického života. Patří k nim hry, obřady a také pravěká hudba, kterou dnes začínáme cestu za pravěkým světem myšlenek.

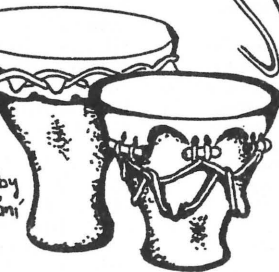
Těžko s jistotou říci, zda si lidé doby kamenné opravdu zpívali za doprovodu hudebních nástrojů. Je možné, že hudba byla výsadou světa obřadů, ale podle primitivních národů můžeme soudit, že přinejmenším společný zpěv písní s různým magickým posláním existoval. Jedinou stopou jsou hudební nástroje. Pokusili jsme se oživit bubínky, píšťaly, štěrchátka a Panovu flétnu. To vše jsou nástroje doložené již v době kamenné a na počátku doby bronzové.

Potazení bubínku je obtížná práce s mokrou surovou kůží. Vhodná je koží či srncí kůže. Králičí je dost tenká, huře zní a brzo se ničí.

Způsoby vypírání kůže

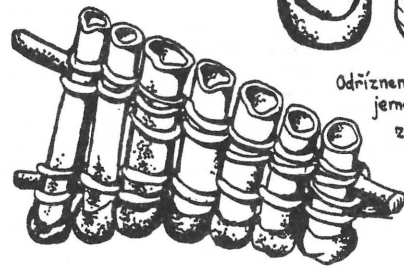
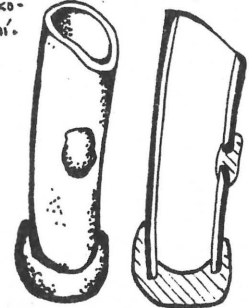
Po navázání celé kůže postupně dopínáme řemínky a necháme pomalu vyschnout.

Bubínky jsou nejdůležitější součástí. Jejich nálezy nejsou příliš časté, ale existují. Jsou hliněné, duté a krásně znějí. Nepochybně měly i své dřevěné kolegy, ale jejich podoba se nedochovala. Dalším nástrojem jsou píšťaly, které znali již lovci mamutů, a nález Panovy flétny u Černigova není o mnoho mladší. A konečně štěrchátka či chřestítka jsou krásným dokladem estetického cítění lidí slezskoplatěnické kultury doby bronzové.

Píšťalka lovců mamutů z Dolních Věstonic

Pro Panovu flétnu je potřeba dobře vyvařit kosti z husích či krůtích stehýnek. Dokonale očištění zaručí ponoření do 4% kyseličníku na několik dní.

Odrážeme kraje, zalijeme smolou a zkracováním můžeme doladit.

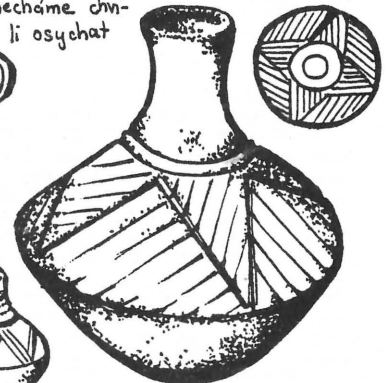
Vyrobít si repliky pravěkých hudebních nástrojů stojí samozřejmě trochu námahy. Ale improvizovaná melodie jednoduché hudby ve vzácné chvíli souznění času a všech v kruhu ohně - to je zážitek, na který se nezapomíná. A současně se začne vkrádat myšlenka, že pravěký člověk musel mít mnohem větší duševní zázemí, než je přezírává civilizace dvacátého století ochotna připustit.

Jiří Červinka - Brko a Ladislav Tintěra - Hombre

Pak vložíme kamínky nebo hliněné kuličky zabalené v papíru či listu a obě poloviny spojíme řídkou hliněnou kaší - šlágrem.

Po zaschnutí a zatuhnutí můžeme ozdobit rytým vzorem.

Vzory štěrchátek slezskoplatěnické kultury.

Vpřed do pravěku - novinky z pravěkých luhů a hájů

Pec na výpal keramiky postavili v Brně účastníci prvního kursu experimentální archeologie, o kterém jsme v Bizoním větru už psali. Držím palce, aby výpal proběhl dobře.

Brno má primát i se Zubříkem. První ušitý stan mimo Neolit kmen má již za sebou týdenní táboření a prý obstál se ctí. O Zubříky je i jinak zájem. Dosud si o stříh napsalo asi třicet jednotlivců i oddílů a kmenů z řad LLM i mimo ni. Netrpělivě čekáme na ohlasy.

ZPRÁVY

Hau Kóla, náčelnictvo!

Omlouvám se, že jsem předem nenapsal, kdy a kde se bude konat náš tábor, ale já jsem do poslední chvíle nevěděl, kdy, jak a zda-li se tábor bude konat. Názor na věc (názor náš) se totiž podstatně lišil od názoru rodičů a příbuzenstva.

Přáli jsme si tábor někde v lese, v přírodě, z toho však sešlo. Jelikož jsme nesehnali žádného vedoucího, kterému by nás rodiče svěřili a který by nás vedl podle našich představ, museli jsme přespávat ve stanu na zahradě chalupy v jedné malé vesničce a do toho lesa a přírody docházet. Nicméně tábor se i v těchto podmínkách povedl, byl veden a mnohem indiánskéjším způsobem, než loni. Vyzkoušeli jsme nové sněmoviště, různé indiánské předměty, šaty, lakros a další hry a praktikovali jsme znalosti z knihy lesní moudrosti.

Fotky sice nemáme, ale brzy nějak pošleme z naší víkendové činnosti.

S modrou oblohou,

Bobří Sedlec
(Tomáš Míka
Komenského 164
257 91 Sedlec-Prčice)

Assándawi - náš indiánský domov

Nic krásnějšího nás nemohlo potkat - prázdniny a s nima i naše první společné táboření.

Konečně jsme se dočkali toho dlouho očekávaného dne, kdy na březové kůře září jasným světlem datum - 22. den měsíce bouří roku 1991. Tento datum nám dává pokyn k tomu, abychom s pomocí techniky bledých tváří vyrazili na místo, které se nám mělo stát po dobu 14 dnů pravým indiánským domovem. Domovem pro nás malý kmen, kmen Otyókwá, který má prozatím dva rody - rod Bobří a Lesních lidí.

Náš tábor v divočině šumavských lesů jsme pojmenovali jménem Assándawi, což znamená - Místo sluneční záře -, chtěli jsme tak poděkovat slunci za překrásné čtyři první dny, kterými nás obdarilo. Sluňičku jsme polichotili asi trochu víc, protože přišlo období dešťů a z našeho Assándawi se stalo rozlehlé brouzdaliště, v některých částech louky přímo rybník. Všude, kam naše oko dohlédlo, byla samá voda. Objevila se i v jednom z našich dvou tópek, dokonce v takovém množství, že jsme byli nuceni vyhloubit studánku a po dvou a třech hodinových intervalech vodu vynášet z tůpky ven. Ale

kdo se může pochlubit tím, že má v tůpce nejen ohniště, ale i studánku?

V době, kdy nad námi vládlo sluníčko, jsme plnili činy, učili jsme se šřitet z luku, vzdělávali jsme se v poznávání trav, stromů a květin, zdokonalovali jsme se v rozdělování ohně třecími dřívky. Nebylo chvilky, kterou bychom nevyužili. Tak se stalo, že paprsky míjely paprsky (hodiny), dny míjely dny a k nám se blížila půlka našeho pobytu v divočině. Sluňičko se nám na delší dobu schovalo za mraky, které na sebe neustále upozorňovaly tím, že na nás spouštějí provazy vody.

Ani ten nejužší dešť nás neodradil od plnění dalších a dalších činů, od her a soutěží, od sběru borůvek a hub. Vždycky se v našich typích rozhořely ohně, vždy pouze s pomocí třecích dřev. Někdy dřív, někdy později. A všude kolem vládnul klid a pohoda prostého a jedno-duchého života Indiánů, tak jak to čítáváme v dobrodružných románech.

Nejkrásnější byly stejné večery, kdy jsme usedali v náčelníkově tůpce a hořeli nedočkavostí, až náčelník začne vyprávět své zážitky a příběhy z mládí, až začne vyprávět o přírodě, o E.T. Setonovi a hlavně až do něj vstoupí muzikantský a taneční duch.

Ríká se, že Indián si musí zachovat před náčelníkem kmene kamennou tvář, ale v tomto případě se to prostě nedalo vydržet. Zpravidla při náčelníkově zpěvu, a to hlavně při jeho výrazech ve tváři, skřechách a hraní na bubínku, doprovázející jeho zpěv, jsme se neudrželi a váleli jsme se smíchy po zemi. Na tyto zážitky nikdo z nás zřejmě nezapomene hodně dlouho.

Musíme si taky přiznat, že se nám povedlo sestavit žebříček úspěšnosti písní. Díky náčelníkově srdcevroucí interpretaci vedla a na prvním místě zůstala Deštová píseň kmene Tigva. Asi taky proto, že tahle píseň byla v období deště velice aktuální a velice často používána.

A je tu 30. den měsíce bouří a ten je ve znamení pilné práce celého kmene. Důvodem je večerní slavnostní sněm. Ten začal na výzvu náčelníka v 8 paprsku a 30 motýlích chvilkách, (20.30 hod.). Pro všechny to byl nejosvícenější den celého táboření. Dostavili se všichni mimo Wasapety a Okí, které navštívil duch nemoci a proto musely odjet vyhledat pomoc na zahánění tohoto ducha z jejich těla.

Náčelník na sněmu připomněl již všechny splněné činy, pochválil pracovitost kmene a zhodnotil dosavadní průběh našeho táboření. Pak nastala chvíle pro zpěv a

volnou zábavu. Sněm se zakončil Modlitbou kmene Omaha.

Když přišel podvečer předposledního dne na našem Assándawi, nikomu se nechlo spát, každý se loučil s volností a s tím vším, co tu za těch 14 dní prožil. Tajně jsme si všichni přáli zůstat tady ještě o pár dní dál, ale i dovolená jednou musí skončit, protože je vyčerpaná. Skončí i tenhle sen, který se pro nás stal skutečným, živým a nádherným zážitkem.

Giwinke kmen Otyókwá
Velešín
(Dalibor Janšík
Latrán 31
382 32 Velešín)

Hau kóla!

Naší první akcí byl putovní tábor po Berounce. Na putování prázdninové se vydal náš kmen Mse-pase s oddílem Akela a bratislavským oddílem Carrigo, který vede Marek Liptovský - stráž LLM. Tato akce se nekonala poprvé. Fotografie plně naložených kánoí, z kterých ještě vyukávají tůpiovky, jsou nalepeny i v loňské kronice.

Jako loni, tak i letos jsme se rozdělili na tři skupiny, které se střídaly v jednoúvlých způsobech zdolávání celé trasy. Jeli jsme na vodě, na kole a pěšky. Na vodě to bylo letos zajímavější než loni, protože se nám povedlo s vyder a tůpiovek k dvěma tůpím udělat vor a s ním splavit Berounku z Chrástu u Plzně do Berouna.

Naše cesta začínala 28.6., kdy jsme se všichni nahmuli v Berouně do vlaku a odjeli do Chrástu. Tam na nás už čekaly lodě - 2 vydry, 1 učerák a 1 kajak. Z vyder a tůpiovek jsme postavili vor (nikdo z nás moc nevěřil, že se nám věci neutopí) a na něj jsme naskládali obrovskou hromadu batohů, tůpky, jídla, sportovních věcí atd. Cyklistům se batohy vozily na lodích, ale pěšáci si své věci nosili na vlastních zádech.

Na Berounce jsme byli 10 dní, z čehož jsme 5 dní strávili putováním a 5 dní bylo odpočinkových. Během těchto dnů jsme hráli naše oblíbené hry - ringo, softbal, ufobal a dlouhodobější hru Alvarez. V rámci ní překonávaly děti různé překážky (např. plavaly noční Berounkou za světly svíček na druhý břeh) a hrály různé drobnější bojovky (např. průchod indiánským územím). Cas zůstal i na plnění orlích per, zvláště Malé lóže.

Oproti loňskému roku bylo mnohem těžší najít vhodné místo k přespání, protože hodně luk patřilo soukromníkům, kterým se naše tůpky moc nelíbily.

Přesto jsme strávili pár nádherných dnů na louce dětského tábora rybářů, kteří

měli snahu zasvětit nás do své lásky - ryb. My jsme jim na oplátku nabídli něco z našich her a dovedností, a tak společně dny proběhly vcelku spokojeně. Díky nepřítzni soukromníků i ochránců přírody jsme byli nuceni strávit dvě noci na veřejných tábořištích, což nebylo nic příjemného, ale našísti i tam se našel prostor pro naši zábavu a hry.

Dětem se letošní Berounka líbila asi ještě o trochu více než loňská, a i my jsme s ní až na různé organizační nedostatky (místa táboření, jedno nemocné dítě jsme museli odvézt domů, jednou nám praskly podpěry voru a jiné drobné každodenní "radosti") vcelku spokojeni. Příští rok asi přerušíme tradici Berounky a vydáme se okouknout zase nějakou jinou řeku, nejspíše Vltavu. Na tu se ale vypravíme sami a s Akelou a Carrigem strávíme jinou část prázdnin.

Během těchto prázdnin nás čeká ještě čtrnáctidenní tábor na Výbrnici na konci srpna.

S modrou oblohou,

za kmen Mse-pase
Jana
náčelník
(Jana Machková
Branislavova 1420
266 01 Beroun)

Pozdravy z tábora posly také kmény Imanipi (Karlovy Vary), Vlci (Velké Pavlovice), Skaláci (Uherský Brod), Stopa (Letovice), Zapotékové (Děčín), Ganamenima (Brno)

Den ohňů (14.6.1991)

Ten název jsem si vymyslela, není zvlášť. Znamená, že v tento den si woodcraftři (na výzvu Přípravného kruhu kanadské Ligy lesní moudrosti) připomínají 90. výročí vzplanutí prvního táborového ohně Setonova hnutí lesní moudrosti. Mohl by se docela dobře stát každoročním svátkem. My jsme se alespoň rozhodli ho opět za rok oslavit zapálením ohně.

Místo pro oheň jsme našli na okraji Prahy u Malé Chuchle, nedaleko chráněného území, o které pečujeme. Bimíniji jel již odpoledne a spolu s Michalem tam pracovali, já dorazila až k večeru. Bylo pěkné, slunečno a v rezervaci kvetly krásné neznámé květiny. Ještě za světla jsme se s Bimínijim ztíšili (Michal musel odjet dříve) a zapálili oheň. Zazpívali jsme modlitbu kmene Omaha a v krátké meditaci jsme se spojili se všemi, kdo v tento den ve světě také takto vzpomínají na první táboření. I naše další myšlenky patřily smyslu našeho počínání. Tak jak pomalu temněla obloha, dohovával oheň a my se chystali k odchodu. Čtila jsem očistující moc ohně a klid a mír přírody ještě dlouho po návratu do města.

Yveta Kožíšková
(z kroniky kmene Čej-Ka-Leška)
P. S. Nepřidáte se příští rok také?

Paali o nás:
Jiekra (noviny okresu Děčín),
6.6.1991

Rosa (jihocheský zpravodaj ochránců přírody) č. 2/1991
Spojka (zpravodaj Katolických skautů) č. 2 (leden 1991)
Vlčí stopa (zpravodaj Sokol Beroun) č. 17-20 (únor-květen 1991)
Frymburský zpravodaj - léto 1991
Pine Cone (Anglie) březen 1991
Woodcraft Bulletin (Kanada - LLM) č. 1 (březen 1991)
Víkend (týdeník) č. 38/1991

Chcete-li nahlédnout do života současných severoamerických Indiánů, seženejte si starší Lidové noviny. Od 24. srpna 1991 začaly každou sobotu uveřejňovat seriál "Jak se žije v rezervaci". Poučný a zábavný je zvláště díl III (ze 7. září 1991).

Některé členové Ligy zaměřili v létě za polární kruh. Pozdrav z Norska i reportáž zaslali redakci Hrana a Tulipán z kmene Daleká cesta. Děkujeme. Některé jejich posílky i posílky dalších "polárníků" rádi zveřejníme. Také děkujeme za pozdravy z tábora.

Přes našu redakci a nakladatele o dokonalost se v BV č. 1 a 2/1991 objevily některé věcné a pravopisné chyby. Redakce se tímto čtenářům omlouvá a prosí, aby si opravili, resp. doplnili:

- 1) V č. 1, na str. 4 u obřadu dýmků míru (z roku 1912) vypadl při přepisu celý odstavec! Mezi odstavce "K Západnímu větru, ..." a "K Východnímu větru, ..." patří samozřejmě tento: "K Zimnímu větru, Waziyata, aby nás nesoužil svým chladem. Hay-oon-kee-onn-ee-ya-snee. Noon-way. (Dýmka jako předtím)". Pozn.: Pro úplnost dodejme, že troubel dýmků směřuje k severu, při obětování Horkému větru směrem k jihu...
- 2) K č. 1, str. 10: Autorem grafiky je Ladislav Rusek - Šaman; John Masefield byl anglický básník, prozaik a dramatik, který žil v letech 1878-1967.
- 3) K č. 2, str. 3-4: Dopis dcery E. T. Setona, paní Dee Seton Barber, je datován 10. dubna 1991. V jeho úvodu vypadlo několik teček - je tedy poněkud krácen. Fotografie paní Dee Seton Barber na str. 4 je z roku 1974 ze Seton Village. Dopis přeložil Logan.
- 4) Autorem grafiky s motivem Miloš Selfert a Beroun na str. 9 v č. 2 je Jan Čáka z Přibrami.

- A ještě vlastníkům 10. svazu Knihovny LES - Woodcraft:
- a) Str. 10, druhý údaj shora - Setonova rodina emigrovala do Kanady roku 1866
  - b) Str. 26, čtvrtý odstavec zdola - John Hargrave je zakladatelem organizace "Kibbo Kift Kindred", nikoli Woodcraft Folk.
  - c) Zadní strana obálky - svazek 5 a 6 vydala Liga čs. woodcraftů. Svazek 4 upravili Manoki a Sagaweesi.

redakce

E. T. SETON - HNUTÍ WOODCRAFT

Tom vystoupil. K mému úžasu to nebyl vůbec tlustý hoch. Byl to omyl, do něhož jsme upadli náhodou. Sewit byl svalnatý hoch, který se mohl odvážit zápolit s Velkým náčelníkem, bylo-li třeba a docela se hodil na to místo.

Nyní byl zvolen třetí náčelník a Rada dvanácti. Ještě byl vybrán jeden jako strážce ohně - jedině on zažihá oheň, kronikář a strážce wampumu (pokladník). Nakonec jsem se mezi nimi ocitl i já jako medicínman. Všichni ostatní byli prostými členy kmene.

Když byla zformována a ustavena organizace, dal jsem jí ze své autority ještě zákoník a ústavu (stanovy), kterou jsem pečlivě připravil se zkušeným právníkem. Pamatoval jsem v ní na všechny případy, které nejsou obsaženy v zemském zákoníku. Můj zákoník zakazoval vzpuru proti radě, střelné zbraně v táboře, whisky, ničení zpěvného ptactva nebo veverek, porušování pravidel hry, míření zbraní na kohokoliv a prohlašoval rytířství, laskavost, odvahy a čestnost za hlavní ctnosti.

A nyní jsme se shodli na tom, co mělo nabýt dalekosáhlého významu pro chlapce na venkově, pro mne a pro tisíce hochů kdekoli jinde. Naším heslem bylo "nejlepší z nejlepších", co měli Indiáni. Používali jsme všeho malebného, dobrého a zdravého, co bylo u Indiánů.

Hoši chtěli také nosit péra. Řekl jsem: "Zajistě, že můžete, ale pamatujte na způsoby Indiánů. Dobrý starý Indián nenosil péro a nestrčil si je do vlasů, bylo-li ukradeno. Každé péro bude uděleno Radou jako uznání za nějaký hrdinský čin. Navrhnou vám sto činů a splnění každého z nich vás oprávní k nošení péra."

Bylo pro mne podstatné, aby stupnice povzbuzovala veškerou mládež v národě ke stoupání, ke stále vyšším cílům, nikoho předem nevylučujíc. Dávala možnost, aby v ní každý našel něco, v čem by se mohl zdokonalovat a tím vlastně byla absolutní. Pro atletiku vytvořil jsem stupnici, přizpůsobenou školským pravidlům, ale udílel jsem péro všem, kdo dostoupili nejvyšší třídy. Například všem, kdo ujdou čtyři míle za hodinu, nebo uběhnou 100 yardů za jedenáct vteřin. Poměrně lehcí

byla stupnice plavání. Všichni, kdo uplavou sto yardů bez ohledu na čas, dostávají péro za plavání.

Ve druhém oboru - tábornictví, udílel jsem pocty všem, kdo dovedli rozdělat oheň třením dřev, dovedli změřit šířku řeky, aniž by ji překročili, atd, atd.

Třetím oborem bylo studium přírody a pocty byly udíleny všem, kdo dovedli správně pojmenovat dvacetpět stromů, padesát rostlin, padesát ptáků atd.

Vymyslel jsem hru, zvanou "lov na daňka", která záležela v tom, že slaměná figura zvířete byla vyhledána podle stop nebo papírků či zrn (později podle stopovacích železek na botách) a zasažena šípky. Hry Stíhání nepřátelského zvěda, Honba na medvěda, Zkouška bystrého zraku a dalekozrakosti byly připraveny tak, aby strhovaly zájem mladých lidí o pohyb.

V každém ohledu přinášelo toto schema něco zdravého, neboť v něm byla malebnost, učilo chlapce starat se sami o sebe a nabízelo jim určité náměty, co dělat. Kromě toho nikdy neopomnělo hlavní pohnutku mladého divocha - ctižádost. Na tu

bylo stále pamatováno. Ta je prazákladem, popudem a hnací silou v předvádění chlapců na nové cesty života a myšlení.

Úspěch tohoto schematu překonal všechna moje očekávání. Statut dával i takovou možnost, aby hrubí a divocí hoši mohli se postavit proti učitelům i vysmívat se míněním starších, museli však odůvodnit všem spoluhráčům svůj postup ve veřejném projednávání a přijmout se všemi důsledky rozhodnutí tohoto pléna. Nemohli zlehčovat veřejně usnesené mínění svých kamarádů, ani mu vzdorovat a ochotně uznávající autoritu pléna, museli ukázněně přijmout udělený přiměřený trest. Neukáznění jedinci učili se tak uznávat autoritu party a nakonec i autoritu zákona vůbec.

Podle těchto směrnic jsme hráli společně své hry. A když přišlo pondělí ráno, měl jsem místo dvaatřiceti malých vyvrhelů, kteří mi prováděli různé rostačiny, dvaatřicet spolehlivých přátel. A mám je ještě všechny kromě čtyř, kteří složili své kosti ve Francii.

Koneckonců se ukázalo, že ani jeden z nich nebyl špatným

chlapcem. Všichni se obrátili a jsou dnes dobrými občany. Hank Martin má velkou garáž a autodopravu. Malý dareba, který zponevěřil vklady, je nyní pokladníkem místního sboru celonárodní organizace. Malý patolízal, který roznášel pomluvy a klepy, je dnes státním návladním města. Tlustý hoch, který nedovedl plavat, je správcem velkého natěračského koncernu v blízkém městě. A chlapec, který kradl paštiky, je nyní předsedou obchodního výboru.

Ani jeden nesešel z cesty. Všichni se osvědčili. Co by se bylo stalo, kdybych byl použil donucovací vojenské metody místo vývojové woodrafterské cesty?

Jinými slovy, kdybych se byl řídil radou svého přítele a pohnal tyto chlapce před takový soud, který by použil nepatřičného zákona a za pouhou chlapeckou bujnost jim vtiskl pečeť zločinu, spousta jinak dobrých lidí stala by se natrvalo zločinci.

Woodcrafterští Indiáni se mohutně rozrostli. A přišlo mnoho znamenitých vychovatelů, aby shlédli tuto organizaci v praxi.

KONEC

Kmen Sinawoy

Poznámka: Kapitola "Hnutí woodcraft" je nedílným celkem Setonovy autobiografie, která vyšla roku 1977 v češtině pod názvem "Cesta životem a přírodou" v nakladatelství Orbis. Mnozí vycítili, že kniha u nás zůstala bez logického závěru. Stalo se tak bez naší viny.

Přeložil M. Vavřda

NÁŠ VZTAH K MATCE ZEMI

Většinu času trávíme v místnosti. Buď doma nebo v práci. Pálí vás často oči? Točí se vám hlava a bolí vás? Máte občas potíže s dýcháním a pocitujete nevolnost? Cítíte často dlouhopřetrvávající únavu spojenou s bolestmi v hrudníku či v břiše? Trápí vás kašel nebo vyrážka? Mohou to být příznaky nebezpečných onemocnění, způsobených tím, že dýcháte v uzavřené místnosti vzduch znečištěný chemickými látkami ale i bakteriemi a houbami. Původci těchto potíží jsou známi teprve několik let:

RADON

Radioaktivní plyn vznikající rozpadem určitých hornin, které se v minulosti i dnes používají ve stavebních materiálech. Je bezbarvý a není cítit, na prachových částicích se snadno dostává do plic. Při velkých koncentracích a po mnohaletém působení může být příčinou rakoviny plic.

AZBEST

Přírodní látka užívaná k izolačním účelům. Útržky vláken snadno pronikají do organismu a způsobují rakovinu plic a pohrudnice.

CHEMIKÁLIE V DOMÁCNOSTI

Čistící prostředky, nátěrové hmoty, lepidla, pesticidy a deodoranty ve sprejích vytvářejí nebezpečné plyny. Mohou způsobit těžká poškození jater a ledvin, chronické bolesti hlavy.

NOVÝ NÁBYTEK A KOBERCE

Uvolňují po několik let výpary z chemických látek, použitých při jejich povrchové úpravě, lepení, barvení, atd. Mohou způsobit vážná onemocnění plic, jater, ledvin, srdce, někdy dokonce i smrt.

BAKTERIE, HOUBY, PYL, PLÍSNĚ

Vyskytují se ve větracích šachtách, klimatizačních zařízeních, na velkých zdech, v nevětraných prostorách. Způsobují alergie, trávicí a dýchací potíže.

CO S TÍM?

Dnes je možné nechat si změnit úroveň radioaktivity ve svém příbytku. Jediná účinná pomoc je velmi časté aktivní větrání místností.

Nepoužívejte azbestové izolační prostředky v domácnosti. Musíte-li je používat, větrejte často váš byt.

Nahradte chemické látky a pesticidy přírodními činidly. Kyselina boritá spolehlivě hubí šváby a jiný hmyz. Mýdlová voda odpuzuje mravence. Mravenci též nesnáší vůni máty. Přestaňte používat aerosolové spreje. Používejte vodorozpustné barvy, jsou nejméně jedovaté.

Před nastěhováním nechte nový nábytek a koberce několik dní větrat na místě, kde je možné udělat průvan. Nepomáhá-li větrání, odstraňte tyto předměty z domácnosti!

Udržujte větrací a klimatizační zařízení v čistotě. Větrejte a čistěte často podlahové krytiny, závěsy, pokrývky a záclony. Zavlažovače vzduchu používejte s rozvahou.

Námět: Martin Kupka - Logan

Výtvarné provedení: Brko

Zpracováno s použitím International Wildlife, roč. 1991